

Bjarne Pedersen
Brydebjergvej 13 A
4880 Nysted

FØLGEBREV TIL MILJØGODKENDELSE

3. OKTOBER 2016

Guldborgsund kommune har den 28. december 2015 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til etablering af kvægbesætning på ejendommen Øllebøllevej 3, 4894 Øster Ulslev.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

- Etablering af en kvægbesætning bestående af 1.000 årsdyr jersey malkekøer med en mælkeydelse på 9.254 EKM samt 285 årsdyr småkalve og 60 årsdyr kvier i alderen 23- 25 måneder, svarende til 1.274 DE.
- I forbindelse med kvægbesætningen vil der blive opført et helt nyt kvæganlæg med stalde, plansiloer, møddingsplads og halmlade på i alt ca. 23.000 m². Til opsamling af vand fra plansiloer og møddingsvand vil der blive etableret en opsamlingsbeholder på 100 m³.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem, husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 84.088. Det er version nr. 5 fra den 11. juli 2016, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
MILJØ
PARKVEJ 37,
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731983
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 16/534
SAGSBEHANDLER:
ANNETTE BRUUN HANSEN
ABH@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 4. oktober 2016 på kommunens hjemmeside, se www.guldborgsund.dk under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Natur- Og Miljøklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis du ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest tirsdag d. 1. november 2016 inden midnat.

Godkendelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet og i tilfælde af påklage, før endelig klageafgørelse foreligger, men mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Øvrigt

Har du spørgsmål til dette brev, er du velkommen til at kontakte mig på tlf. 5473 1983 eller på E-mail abh@guldborgsund.dk.

Med venlig hilsen

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Ann Frost, Gefion via E-mail af@gefion.dk

GULDBORGSUND

§ 12 MILJØGODKENDELSE

TIL KVÆGBESÆTNING PÅ ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resume, vurdering og afgørelse.....	3
1.1	Baggrund.....	3
1.2	Datablad.....	4
1.3	Resume/konklusion.....	5
1.4	Afgørelse	5
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	9
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Påvirkning fra arealer	11
2.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger.....	11
2.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	11
2.9	Egenkontrol og dokumentation	11
2.10	Husdyrbrugets ophør.....	12
2.11	Generelle bemærkninger	12
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING.....	14
3.1	Generelle forhold	14
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	15
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	18
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	26
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	34
3.6	Påvirkning fra arealer	38
3.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger.....	38
3.8	alternative løsninger og 0-alternativ.....	43
3.9	Egenkontrol og dokumentation	43
3.10	Husdyrbrugets ophør.....	45
4	HØRINGER	46
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	46
6	BILAG.....	47

SIDE 3/47

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 28. december 2015 modtaget en ansøgning fra Bjarne Pedersen om at etablere en kvægbesætning på Louisehøj, Øllebøllevvej 3A, 4894 Øster Ulslev. Som drives under CVR-nr. 13076405. Under samme CVR-nr. drives kvægbesætning på Brydebjergvej 13, 4880 Nysted.

Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem og har skema nr. 84.088. Der er version 5 af ansøgningssystemet fra den 11. juli 2016, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Bjarne Pedersen har tidligere (den 29. december 2008) søgt om samme etablering af kvæghold på Øllebøllevvej 3A. Der er meldt godkendelse til etablering den 27. september 2013. Godkendelse blev ikke udnyttet indenfor den i vilkår 3 fastsatte frist på 2 år. Bjarne Pedersen har derfor valgt at søge på ny.

Der er søgt om følgende på Øllebøllevvej 3A:

- Etablering af en kvægbesætning bestående af 1.000 årdsdyr Jersey malkekøer med en mælkeydelse på 9.254 EKM samt 285 årdsdyr småkalve og 60 årdsdyr kvier i alderen 23-25 måneder, svarende til 1.273,54 DE.
- I forbindelse med kvægbesætningen vil der blive opført et helt nyt kvæganlæg med stalde, plansiloer, møddingsplads og halmlade på i alt ca. 23.000 m². Til opsamling af vand fra plansiloer og møddingsplads vil der blive etableret en opsamlingsbeholder på 100 m³.

Udover etablering af kvægbesætningen er der et eksisterende svinehold på ejendommen på 2.750 slagtesvin (31 til 110 kg), svarende til 74,71 DE. Svinestalden fortsætter uændret efter etableringen af kvægbesætningen. Svinestalden lejes ud til tredjemand og der vil derfor ikke indgå i denne miljøgodkendelse.

Al husdyrgødningen afsættes til Nysted Biogasanlæg (CVR-nr. 3643 6743 - Nysted Bioenergi ApS) og leveres herefter til et Skrårupgård Planteproduktion ApS CVR-

SIDE 4/47

nr. 3649 7467, som forestår dyrkningen af udbringningsarealer. Det vil sige, at der ikke indgår arealer i denne godkendelse.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse malkekvægbesætning, Øllebøllevvej 3A, 4894 Øster Ulslev.
Godkendelsen omfatter:	Malkekvægsbesætning på 1.273,54 DE bestående af 1000 årsdyr jersey malkekøer (mælkeydelse 9.254 EKM), 60 årsdyr kvier (23 til 25 mdr.) samt årsdyr 285 småkalve (0-5 mdr.). Afsætning af al husdyrgødning til Biogasanlæg.
Dato ikrafttrædelse:	3. oktober 2016
Bedriftens navn og adresse:	Louisehøj, Øllebøllevvej 3A, 4894 Øster Ulslev
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 13076405, P-nr. 1000495566
CHR-nr.:	Ikke oprettet på godkendelsestidspunktet.
Ejendomsnummer:	3760011975
Matr.nr og ejerlav:	22 a, Øster Ulslev By, Øster Ulslev
Bedriftens ejer og ansøger:	Bjarne Pedersen, Brydebjergvej 13A, 4880 Nysted
Konsulent:	Landboforeningen Gefion, Konsulent Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø tlf. 5786 5000/ mob. 2165 7231, E-mail af@gefion.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Ansøgning annonceret: 05-02-2016 til 04-03-2016
Forhøring af udkast sendt til ejer og konsulent indtil 19-07-2016
Udkast til afgørelse sendt i høring hos ansøger: 17-08-2016
Nabo/partshøring i perioden: 17-08-2016 til 28-09-2016
Godkendelsesdato: 03-10-2016
Afgørelses annonceret: 04-10-2016
Klagefrist udløber: 01-11-2016
Søgsmålsfristen udløber: 03-04-2017
Retsvirkning udløber: 03-10-2024
Revurdering påbegyndes i år: 2024

1.3 RESUME/KONKLUSION

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til den miljømæssige påvirkning af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de gennemførte beregninger i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund kommunes vurdering, vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentlige gener i forhold til naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen. Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra de påtænkte staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg.

Vand- og Natura2000 planer.

Vand- og natura2000 planerne blev vedtaget i december 2011.

Vandplanerne for 2009-2015 er vedtaget i oktober 2014.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i vand- og natura 2000-planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura2000 område væsentligt.

BAT (bedst tilgængelig teknologi) og IE-direktiv

Kvægbrug er ikke omfattet af IE-direktivet.

Samlet er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte etablering af husdyrbrug, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller gener for omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til en husdyrproduktion på 1.273,54 DE på landbrugsejendommen Øllebøllevvej 3A, 4894 Øster Ulslev hørende til bedriften med CVR-nr. 13076405.

SIDE 6/47

Produktionen på 1.273,54 DE omfatter 1000 årdsdyr jersey malkekøer (mælkeydelse 9.254 EKM), 60 årdsdyr kvier (23-25 mdr.) samt 285 årdsdyr småkalve (0-5 mdr.).

Dyreholdet på bedriften er efter etablering af kvægholdet på over 250 DE, og miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henholdt til § 12, stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug jf. lovbkg nr. 442 af den 13. maj 2016, med senere ændringer (også kaldet husdyrloven).

Betingelse for godkendelsen er, at al husdyrgødningen afsættes til Biogasanlæg.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte. Miljøgodkendelse er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der stillet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt, træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden etablering af staldanlægget med tilhørende plansiloer og halmlade, samt udledningstilladelse til overfladevand. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelse efter anden lovgivning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og som vist i visualiseringen.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter denne godkendelse er meddelt. Ligeledes bortfalder den del af godkendelsen som ikke er udnyttet, hvis den ansøgte etablering af dyreholdet ikke er gennemført og i fuld drift senest 5 år efter denne godkendelse er meddelt.
4. Guldborgsund Kommune skal orienteres, når de første køer indsættes i staldene samt når staldene er fuld udnyttet, jf. det tilladte dyrehold. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
5. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

6. Eksisterende læhegn skal bibeholdes.
7. Overskudsjord fra udgravningen til byggeri skal spredes jævnt ud i terrænet omkring byggeriet, hvorved terrænet vil blive hævet en smule (max 0,5 meter). Skal jorden fjernes fra området (deponi andetsteds) skal det ske i samråd med Guldborgsund Kommune.
8. Etablering af afskærmende beplantningen skal ske efter en beplantningsplan, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune. Beplantningen skal etableres snarest muligt efter opførelsen af produktionsanlægget og senest det først kommende efterår. Senest 2 måneder efter beplantningen er udført skal der fremsendes dokumentation herfor til Guldborgsund Kommune.
9. Beplantningen skal vedligeholdes således, at den ikke gror til i ukrudtsarter og lignende. Det skal sikres, at beplantningen giver en vedvarende effektiv afskærmning.

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

10. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 1.273,54 DE, svarende til en årlig produktion på 1.000 årsværdier jersey årsværdier (mælkeydelse 9.254 EKM), 60 årsværdier jersey kvier (23.25 mdr.) samt 285 årsværdier jersey småkalve (0-5 mdr.).
Det tilladte dyrehold skal fordeles i staldene som det fremgår af bilag 3 "sammensætning og fordeling i de enkelte stalde".

11. Ved eventuelle fremtidig ændringer af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af dyr i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne alder- og vægtsgrænser samt mælkeydelse, der er afgørende for den tilladte produktion.

Staldindretning og drift

12. Ko- og goldkøstalde skal etableres som sengestald med spaltegulv (kanal og linespil) og skraber. Skrabning skal ske mindst hver 4. time. Skraberens skal være forsynet med timer og skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.
13. Kælvning- og småkalvestalden skal etableres med dybstrøelse.

Rengøring

14. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at gulv og foderanlæg holdes rene.
15. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.

Fodring

16. Den samlede foderration til malkekøerne (Jersey) må i gennemsnit maksimalt indeholde 168,4 g total råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis svarende til 160 g råprotein pr. kg fodertørstof.

Egenkontrol i relation til foder

17. Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
18. Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT og PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.
19. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.
20. Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energi- og vandforbrug

21. Staldmekanik skal drives, vedligeholdes/serviceres og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås.
22. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

23. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllen og bortskaffes til Biogasanlæg.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

24. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast og bortskaffes sammen med husdyrgødningen.
25. Dokumentation for bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

26. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Eventuelle udgifter til undersøgelser påhviler ejer.

Fluer og skadedyr

27. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkonomi.
28. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, f.eks. via den kommunale ordning, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikrer bedst muligt mod opformering af rotter og andre skadedyr.

Transport

29. Transport af dyr, foder, mælk og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved afhentning af mælk.

Støj

30. Kvægbedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A).

Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

31. Såfremt Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmåling og/eller – beregning af støjen fra kvægbedriften for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Såfremt støjvilkåret er overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget en støjmåling og eller –beregning pr. år.
32. Støjmålinger og eller –beregninger skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger

ekstern Støj". Driftsbetingelser og målepunkter skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålinger skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj, pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledningen nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støv fra anlæg og maskiner

33. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens anlæg.

Lys

34. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboer ikke bliver generet væsentlig af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBTERING

Gødningstyper og mængder

35. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle og dybstrøelse.

36. Al husdyrgødningen svarende til 119.872 kg N og 19.552 kg P (fast og flydende) skal afsættes til Biogasanlæg.

37. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødning til Biogasanlæg skal til enhver tid kunne fremvises eller fremsendes til tilsynsmyndigheden.

38. Godkendelsen må ikke tages i brug før der foreligger gyldig kontrakt med Biogasanlæg.

Flydende husdyrgødning

39. Den flydende husdyrgødning skal som minimum afhentes til Biogasanlæg to gang om ugen.

40. Der skal etableres en læsseplads med afløb til pumpebassinet, der hvor Biogassen afhentes gyllen. Før pumpning fra stalden skal pumpebassinet tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra stalden skal læssepladsen og pumpebassin renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllevogn eller tilbage i gyllekanalerne.

41. Læssepladsen skal etableres samtidig med staldanlægget og overholde kravene til møddingspladser jf. Landbrugets Byggeblad for møddingspladser.

42. Ved enhver pumpning til gyllevogn skal der være opsyn med pumpningen.

Fast gødning

43. Andelen af dybstrøelse som bortskaffes direkte fra stalden skal være på 100 %. Dybstrøelsen må dog opbevares op til 7 dage på møddingspladsen inden det afhentes til Biogasanlæg.

44. Stalde med dybstrøelse skal tilføres tilstrækkeligt med halm eller lignende strukturmateriale til, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

2.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

45. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

46. Følgende skal registreres i driftsjournal:

- Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Drift af skraberne. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbogen samt servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares i driftsjournalen.
- Autoriseret service af mekaniske anlæg i stalden.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften og hvilke tiltag der er foretaget for at forhindre eller begrænse forurening.

Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Beredskabsplan

47. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget. Beredskabsplanen skal beskrive hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
48. Senest tre måneder efter denne godkendelse er taget i brug skal der indsendes kopi af bedriftens beredskabsplan. Beredskabsplanen skal herefter forefindes på bedriften og være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte. Planen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:

SIDE 12/47

- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage af forurenende stoffer.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt.

49. Forurening som følge af driftsuheld, hæværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

50. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til Guldborgsund Kommune, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplanen for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

2.11 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen nedenfor er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst overses. Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, som fastlægger, at en hver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del, anført som kontinuitetsprincippet. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud.

SIDE 13/47

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 3. oktober 2024. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 14 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 17 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2024 og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 39 kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud med drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s § 9 stk. 5 kan opbevaringskapaciteten opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed på mindst 5 år.
- Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald og medicin affald. Farligt affald skal således opbevares under tag, på tæt bund og med mulighed for opsamling af spild. Opsamlingskapaciteten skal mindst svare til indholdet af den største benyttede beholder til farligt affald.
- Bekendtgørelse om opbevaring mm. af døde produktionsdyr nr. 558 af 1. juni 2011.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
3. oktober 2016

Ulla Andersen
Teknisk Assistent

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

3.1.1 Opnåelse af godkendt produktion, bortfald af resterende

Denne miljøgodkendelse omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Øllebøllevvej 3A, 4894 Øster Ulslev. Til ejendommen vil der blive tilknyttet en kvægbesætning. CHR-nr. kendes ikke på godkendelsestidspunktet. Kvægbesætningen på ejendommen drives af Bjarne Pedersen under CVR. nr. 1307 6405. Under samme CVR. nr. drives også kvægbesætningen på Brydebjergvej 13A, 4880 Nysted.

Udover kvægbesætningen er der på ejendommen en svineproduktion. Svinestalden lejes ud til tredjemand med eget CVR. nr. Svineproduktionen foregår i eksisterende bygninger med tilhørende eksisterende gyllebeholder. Der bygges et helt nyt produktionsanlæg til kvægbesætningen vest for de eksisterende bygninger. Da de to besætninger vil være adskilt fra hinanden og blive drevet hver for sig i to særskilte CVR. nr., er svinebesætningen ikke taget med i denne godkendelse. Baggrunden herfor er bl.a. afgørelser truffet af Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet har i f.eks. to afgørelser fra Mariagerfjord Kommune ((NMK-130-00150 og NMK-130-00151) samt en fra Syddjurs Kommune (NMK-130-00146) taget stilling til to anlæg på en ejendom. Natur- og Miljøklagenævnet beskriver:

I sjældne tilfælde kan det tænkes, at der på meget store ejendomme kan være flere anlæg på én ejendom. Hvis man skal betragte hvert anlæg for sig, forudsætter det, at anlæggene fungerer som to uafhængige enheder og ligger adskilt.

Det vurderes, at faktorerne for to anlæg er til stede på Øllebøllevvej 3A. Derfor er svinebesætningen og anlægget hertil, som nævnt ikke taget med i denne godkendelse.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og som det fremgår af visualiseringen. At alle, der er ansat på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen og, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen. Jf. § 33, stk. 1 i husdyrloven anses godkendelsen for udnyttet allerede ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejde.

Der er ligeledes stillet vilkår til, hvornår produktionen skal være fuldt udnyttet. Hvis produktionen ikke er på fuldt niveau senest 5 år efter meddelelse af denne miljøgodkendelse, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke er udnyttet. Jf. § 33 stk. 2 i husdyrloven gives der mulighed for en udnyttelsesfrist på 5 år, da etableringen sker ved egen avl.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen og planlægning af tilsyn, er der yderligere indsat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når de første dyr indsættes i de nye stalde, samt når dyreholdet i staldene er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsbrud i opstarten af produktionen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikre, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for dette vilkår er, at Guldborgsund Kommune altid skal vide, hvem der er ansvarlig for den pågældende bedrift.

Kommunens vurdering

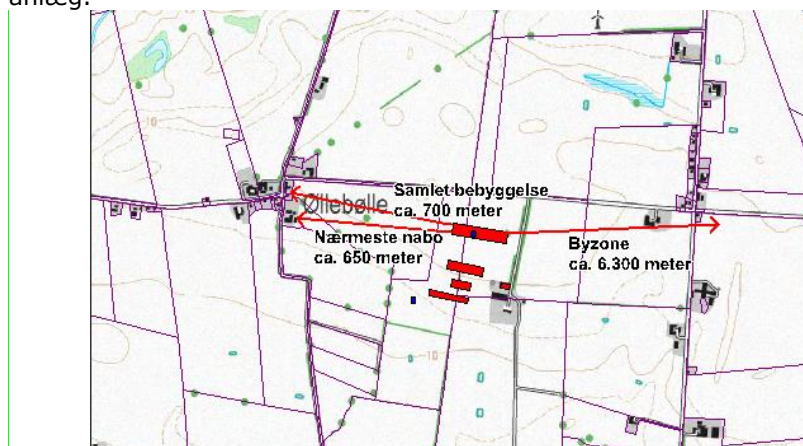
Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes er der taget højde for forudsætningerne for denne godkendelse.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbrugets anlæg er placeret i landzone, med ca. 650 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Krum Søvej 7), der ligger vest for det nye staldanlæg. Nærmeste område, som betragtes som samlet bebyggelse, er Øllebølle, der er beliggende ca. 700 meter vest for ejendommens anlæg. Der er over 6.300 meter til nærmeste byzone, der er Kettinge. Alle gældende afstandskrav for naboer/omkringboende er således overholdt.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

kort 1: Husdyrbrugets placering.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. godkendelseslovens kap. 2 (§ 6-8) er angivet i nedenstående tabel.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	Over 50 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	Over 100 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	Ca. 100 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 100 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	Over 50 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	Ca. 30 meter	15 meter
Naboskel	Ca. 35 meter	30 meter
Nabobeboelse	Over 100 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Over 1000 meter	50 meter

Tabel 1: Anlæggets placering ift. afstandskrav.

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle gældende afstandskrav jf. kap. 2 i husdyrloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensation i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, med overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således, at alle krav med hensyn til bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og åbeskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, kystnærhedszone, lavbundsarealer og værdifulde kulturmiljøer.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stillet vilkår i relation til bygge- & beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at når byggerier ligger udenfor alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger vil produktionen ikke have væsentlig påvirkning på disse. Der er ikke meddelt dispensationer efter gældende love og bekendtgørelser.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Det nuværende staldanlæg ske der ikke ændringer med.

I forbindelse med etableringen opføres der nye kostalde, plansiloer, møddingsplads, opsamlingsbeholder, halmlade mv. umiddelbart vest og nord for de eksisterede bygninger. Se bilag 1, beliggenhedsplan.

Alle staldene samt malkecenter bliver opført i røde mursten med gavltrekanter i grå stålplader. Siderne bliver åbne med gardiner. Tagflade er grå tagcementplader. Se bilag 1 for dimension på de enkelte stalde.

Vest for staldanlægget opføres en halmlade. Halmladen opføres i grå stålplader. Tagflade er grå tagcementplader.

Syd for halmladen opføres plansiloer møddingplads.

Det nye anlæg bliver etableret indenfor eksisterende læhegn. Læhegnene afskærmer indsigten til byggeriet på nær fra Øllebøllevvej. Se bilag 2, visualisering. For at fastholde den afskærmende effekt af læhegnene er der stillet vilkår om, at de eksisterende læhegn skal bibeholdes.

Ud fra visualiseringen, bilag 2, er det endvidere vurderet, at etableringen af bygningsmassen er den mest hensigtsmæssige placering i forhold til landskabet.

SIDE 17/47

Der er ikke planlagt afskærmende beplantning udover et læhegn langs med Øllebøllevej. Andet læhegn vil forstyrre eller begrænse ventilationen i staldene, som er naturligt ventilerede.

Der vil blive stillet vilkår om beplantning langs Øllebøllevej. Der skal udarbejdes en plan for beplantningen.

Ved udarbejdelse af beplantningsplanen skal det sikres, at plantevalg afspejler omkringliggende beplantninger, således at den færdige beplantning kommer til at falde ind i det omkringliggende landskab og ikke kommer til at virke som et fremmedelement eller en "mur".

Beplantningsplanen skal godkendes af Guldborgsund Kommune. For mange planter er det mest optimale plantningstidspunkt om efteråret. Der er derfor sat vilkår om, at beplantningen skal etableres hurtigst muligt og senest det først kommende efterår efter at produktionsanlægget er opført. Endvidere er der sat vilkår om, at beplantningen skal vedligeholdes. Dvs. at evt. udgående planter skal erstattes og beplantningen skal renholdes for ukrudt, således at beplantningen hurtigst muligt kan opnå en størrelse, så den kommer til at virke efter hensigten.

Med hensyn til belysning vil der blive svag nat-belysning i staldene og i malkecentret. Det vurderes ikke at vil give anledning til væsentlig generende fjernvirkning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at produktionsanlægget vil blive markant i landskabet, men at placeringen er i overensstemmelse med retningslinjerne i kommuneplanen samt overholder gældende miljø- og naturmæssige krav. Desuden vurderes det, at udendørs belysningen ikke vil virkevæsentlig generende for omkringboende.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i Kommuneplan 2009-2021 er udpeget som jordbrugsområde. Landbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugserhvervene. Samtidig ligger anlægget indenfor et større uforstyrret landskab i forbindelse med det sydlige Midtjylland med kystområder indenfor Hyllekrog. Et større uforstyrret landskab defineres i Kommuneplanen som et område på minimum 100 km², der er upåvirket af større tekniske anlæg med nationale og regionale funktioner. I større uforstyrrede landskaber må der ikke etableres større tekniske anlæg. Landbrugsbyggeri anses ikke som større tekniske anlæg, og det vurderes derfor, at byggeriet på Øllebøllevej 3A ikke er i strid med kommuneplanen og ikke har væsentlig indflydelse på de større uforstyrrede landskaber.

Landskabet omkring anlægget er karakteriseret ved, at det er relativt fladt med spredte læhegn og beplantninger, enkelte landbrugsejendomme, fritliggende huse og mindre landsbyer.

For at undgå ophobning af jordbunker omkring ejendommen, er der stillet vilkår om, at overskudsjord fra udgravning til nybyggeri skal spredes jævnt ud omkring anlægget (max. 0,5 meter), eller skal bortskaffes på anden vis. Hvis jorden skal bortskaffes fra ejendommen, skal det ske i samråd med Guldborgsund Kommune.

Med vilkår omkring placering og udformning/farver på de nye bygninger, vil det sikres, at ejendommen fremstår som en samlet helhed.

Geologiske værdier

Syd for anlægget ligger et større Nationalt geologisk interesseområde (kystklinerne ud til farvandet syd for Lolland). Et sådant område er prioriteret i relation til landskabelige værdier. Med udgangspunkt i afstanden på mere end 2.500 meter fra anlægget vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig indflydelse på de geologiske værdier i området.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger udenfor værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer. Ca. 500 meter vest for anlægget er Øllebølle by udpeget som særlig kulturmiljø og ca. 600 meter øst for anlægget ligger Øster Ulslev som ligeledes er udpeget. Kulturmiljøerne vil ikke blive berørt af etableringen af produktionen. Der ligger ingen beskyttede fortidsminder indenfor 1000 meter fra anlægget.

Naturmæssige værdier

Anlægget ligger indenfor en udpeget økologisk forbindelse. Ifølge Kommuneplan 2009-2021 skal større tekniske anlæg og byvækst undgås indenfor disse områder, eller anlægges så spredningsmulighederne ikke forringes. Ved større tekniske anlæg menes veje, jernbaner, bebyggelser og intensivt dyrkede arealer. Landbrugsbyggeri anses ikke som større tekniske anlæg. Desuden vil der ikke ske ændringer på eksisterende levende hegn.

Ejendommen ligger udenfor områder med særlige naturværdier eller særlige lokale naturinteresser.

For yderligere omkring vurderinger i forhold til naturområder og naturmæssige værdier henvises til senere afsnit i denne godkendelse.

Rekreative værdier

Syd for ejendommen i forbindelse med Høvænge Skov ligger et større regionalt friluftsområde. Selve ejendommen ligger ca. 2.000 meter nord for dette område, og det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indflydelse på området.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at etablering af kvægbesætningen vil få en betydning for landskabet og naboer i forhold til de nuværende forhold. Men kvægbesætningen overholder de krav opstillet i ansøgningsystemet og strider ikke mod kommuneplanen herunder udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier samt økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Der er søgt om etablering af en kvægbesætning på 1000 årsdyr malkekøer (mælkeydelse 9.254 EKM), 60 årsdyr kvier og 285 årsdyr kviekalve svarende 1.273,54 DE.

SIDE 19/47

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel og på bilag 3: "Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit". Det er denne opdeling der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger. Bilaget viser også gødningssystem og evt. valgte tilpasninger og teknologier. Der henvises endvidere til oversigts-/anlægstegning på bilag 1.

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit	Antal årsvyr	DE
Jerseyko, sengestald	Kostald ST-28176	806	959,42
Jerseyko, sengestald	Goldkostald ST-42460	165	196,41
Jerseyko, dybstrøelse	Kælvningsstald ST-145234	29	34,52
Kvie Jersey, Sengestald	Goldkostald ST-42460	45	20,91
Kvie Jersey Dybstrøelse	Kælvningsstald ST-145234	15	7,07
Småkalv Dybstrøelse	Kalvestald ST-42461	285	55,21
i alt		1000 køer 60 kvier 285 kalve	1.190,35 DE 27,98 DE 55,21 DE 1.273,54 DE

Tabel 2: Fordeling af dyr i staldafsnit.

Beregningerne af DE er foretaget i husdyrgodkendelse.dk på baggrund af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vilkår i afsnittet om staldindretning og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Under afsnittet om produktionens omfang er der ligeledes sat vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen/tilladelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes produktionen målt i antal dyr.

Fleksibilitet og udnyttelse

Der er søgt om fleksibilitet på +/- 5-10 % i forhold til det ansøgte. Begrundelsen for ønsket om fleksibilitet er, at en forudsætning for beregningen af DE er, at der er præcis 50 % kvier i hver årgang. I praksis vil der være nogle år med flest kviekalve og andre med flest tyrekalve. Det er derfor vigtigt for kvægbesætninger med fleksibilitet.

Der er ikke stillet vilkår om fleksibilitet på +/- 5-10 %, da der i flere Natur- og Miljøklagenævns afgørelser er slået fast, at +/- fleksibilitet er et tilsynsspørgsmål, som ikke bør indgå i tilladelsen i form af et fleksibelt vilkår om produktionens omfang (f.eks. NMK-130-00017).

SIDE 20/47

Det skal hertil bemærkes at Guldborgsund Kommune er indstillet på en form for fleksibilitet i forbindelse med tilsynet, så længe at det maksimale tilladte dyrehold ikke overskrides. Som i denne godkendelse er 1.273,54 DE.

Byggeriet af staldanlægget vil ske trinvis. Byggeriet vil blive delt op i 2 faser, hvor 1. fase yderligere vil blive delt i 2 tempi. Byggeriet vil ske som følger:

Fase 1, tempi 1: består af, at en del af ko- kælving og kalvestald bygges (i forkortet længde).

Fase 2, tempi 2: en del af siloanlægget bygges, køer flyttes til staldanlæg fra Brydebjergvej.

Fase 2: (ca. 2 til 3 år efter godkendelsen er meddelt). Stald- og siloanlæg bygges færdigt og dyreholdet udvides gradvis til fuld størrelse.

Efter 5 år vil ejendommen køre med fuld drift

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen holder.

3.3.2 Staldindretning og drift

Placering af de enkelte staldafsnit er vist på bilag 1 "Beliggenhedsplan", og i øvrigt kan der henvises til bilag 3. "Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit".

Der opføres et helt nyt staldanlæg bestående af kostald, malkecenter, goldkostald og kælvningsstald som er sammenhængende med en mellemgang. Derudover opføres en småkalvestald.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til der ansøgte, det vil sige at ko- og goldkostald etableres med sengestald med spaltegulv (kanal, linespil) og skrabning hver 4. time. Skraberens skal være forsynet med timer og skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Kælving- og småkalvestalden etableres med dybstrøelse.

Fordampning af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse med skrabning samt tilførsel af tilstrækkelig med halm eller lignende strukturmateriale til dybstrøelsen så den er tør i overfladen er essentielt.

Vilkårene er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Rengøring

Det er oplyst, at der vaskes omkring malkeanlægget efter hver malkning og efter tømning af mælketanken.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at gulve og dybstrøelsesmatten holdes tørre og rene. Samtidig skal foderopbevaringsanlæg og omgivelser heromkring samt udstyr til udfodring holdes rene. Dette begrundes i, at beskidte opbevaringsforhold kan medføre øgede lugtgener. God staldhygiejne vil være med til at forebygge både lugtgener og ammoniakfordampning. Samtidig forebygger renholdelse af området med foder, at skadedyr tiltrækkes og opformeres. Beregninger og vurderinger i miljøgodkendelsen bygger på overholdelse af de givne vilkår.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit.

Med henvisning til energibesparende foranstaltninger i forhold til ventilationsanlæg henvises der til senere afsnit om BAT.

3.3.5 Fodring

Foder blandes selv på ejendommen ud fra egen produktion af korn samt tilskudsfoder.

Kornet opbevares i eksisterende kornsiloer. Tilskudsfoder opbevares i lade. Wrapballe opbevares udendørs. Anden ensilage (majs og græs) opbevares i plansiloer. Halm opbevares i halmlade.

Ansøger har valgt at tilpasse råprotein i foderet til malkekøerne:

Der er søgt om følgende fodretilpasning:

- Foderet til malkekøerne må maksimalt indeholde 160 g råprotein pr. kg fodertørstof (svarende til 168,4 g råprotein pr. FE).

Da de valgte niveauer har betydning for beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk og ligger til grund for vurderingerne i denne miljøgodkendelse, er der sat vilkår om råprotein i foderet og egenkontrol i forbindelse hermed.

Jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejledning skal dokumentation for beregningen mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder og omfatte foderplaner, resultat af grovfoderanalyser, resultater fra endagsfoderkontrol samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer.

Indholdet af råprotein i grovfoderet bestemmes ved laboratorieanalyser ud fra repræsentative prøver af grovfoderet. Der skal være krav om analyse af grovfoderet fra akkrediteret laboratorium af hvert parti/slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE pr. ko pr. dag (dog ikke frisk græs i

SIDE 22/47

sommerperioden). Der skal foretages endagsfoderkontrol 4 gange årligt, hvor indholdet af råprotein, beregnes for alle fodermidler.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af malkekøerne.

3.3.6 Ensilage

Majs og græs ensileres i flere plansiloer placeret ved siden af hinanden syd vest fra staldanlægget. Plansiloerne har et samlet areal på ca. 6.000 m². Foruden plansiloer til majs og græs er der plansiloer til biprodukter og tilskudsfoder. Desuden vil der være et oplag af wrapballer udendørs.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opbevaring, håndtering og brug af ensilage, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

3.3.7 Energi- og vandforbrug

Energi

Energiforbruget vil i forbindelse med etableringen af kvægbesætningen stige fra ca. 20.000 kWh til 335.000 kWh.

Der haves en overjordisk dieseltank på 5.800 l i det eksisterende maskinhus. Det forventede forbrug af dieselolie vil stige fra ca. 35.000 l til 45.000 l.

Der er stillet vilkår om, at foderanlæg og staldmekanik, skal renholdes og serviceres således, at unødige modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår om, at der ved afvigelser i de årlige opgørelser skal gøres tiltag for at finde årsagen til et stigende forbrug og eventuelt gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opmærksomhed på energiforbruget og energibesparende foranstaltninger vil produktionen kunne ske på et acceptabelt niveau.

Vand

Vandforbruget er opgjort til:

Anvendelse	Forbrug i nudrift	Forventet forbrug efter udvidelsen
Drikkevand inkl. Spild 130 l / ko /døgn 30 l / kvie (1-2 år) / døgn 15 l / kalv (op til 1 år) / døgn		Ca. 47.508 m ³
Rengøring af stald, malkeanlæg, køletank og foderrekvisitter		

SIDE 23/47

Malkestald 700-1.800 l/døgn Køletank: 25 l / døgn Karrusel: 2.500 l / døgn Bokse 100 l / ko /år Stald og foder 100 l /ko/år		Ca. 1.779 m ³
Markvanding	0 m ³	0 m ³
Vand til øvrige formål Stald, toilet og bolig	Ca. 170 m ³	Ca. 170 m ³
I alt		Ca. 49.457 m ³

Tabel 3: Vandforbrug (beregnet på normtal)

Ejendommen forsynes med vand fra Øster Ulslev Vandværk.

Det vurderes, at den kommende kvægbedrift på Øllebøllevej 3A er så stor, at ansøger skal tage kontakt til vandværket (Øster Ulslev Vandværk) og indvie vandværket i de kommende planer. Vandværket skal efterfølgende lade en vandværksrådgiver se på om indvinding, vandbehandling, udpumpning og rørføring er af en dimension så vandværket kan klare at indvindingen skal stige til næste det dobbelte (fra ca. 55.000 m³/år til ca. 100.000 m³/år). Der skal gøres opmærksom på, at det både er det årlige, daglige og timelige forbrug der skal kunne klares. Se mere om vand i bilag 4, "vand".

Der er stillet vilkår om, at der skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild og større vandforbrug end forudsat i denne godkendelse.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der skal tages kontakt til vandværket for en afklaring, om vandværket kan levere den beregnede mængde vand.

3.3.8 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Der kommer spildevand i forbindelse med vask af staldene og maskiner. Vandet opsamles i stalden og ledes ud sammen med gyllen. I nudrift frembringes der ca. 110 m³ spildevand, hvilke forventes øget til ca. 3.010 m³ spildevand efter etableringen af kvægbesætningen. Spildevandet transporteres sammen med gyllen til Biogasanlæg.

Derudover er der sanitært spildevand, som ledes til septiktank. Herfra ledes spildevandet videre til dræn. Ejendommen er medtaget i spildevandsplanen til at skulle kloakeres i 2018.

Vand fra overfaldevand fra plansiloer opsamles i en opsamlingsbeholder, der er placeret ved plansiloerne. Spildevandet bortskaffes til det selskab, der driver jorden. Vand fra vaskepladsen bortskaffes til Biogasanlæg.
Vask af andre maskiner foregår på Brydebjergvej 13A.

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllekanal eller anden godkendt opsamlingsbeholder/metode. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af

SIDE 24/47

ovenstående kan flyde til kloak eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Tagvand fra bygningerne og regnvand fra befæstede arealer afledes til markdræn via forsinkelsesbassin. Inden godkendelsen tages i brug skal der være søgt om og meddelt udledningstilladelse til overfladevand.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.9 Affald (døde dyr, fast og olie/kemikalie)

Ansøger har fremsendt skemaoversigt over opbevaring og bortskaffelse af forskellige affaldstyper. Oversigten fremgår af nedenstående:

Affaldstype	Mængde i ansøgt drift	Opbevaring	Bortskaffelse
Døde dyr.	40-60 køer/kvier + 10-20 kalve	Fast plads med presenning eller kadaverdække.	DAKA
Småt brændbart Papir, pap, diverse	3.000 kg	I container ved den nye halmlade/plansiloer	Marius Pedersen
Plastik fra ensilage/wrapballer	5.000 kg	I container ved den nye halmlade/plansiloer	Genbrugsplads eller Marius Pedersen
Glas	500 kg		Genbrugsplads
Jern/metal	3.000-5.000 kg	Jernbeholder udendørs bag lade	Produkthandler
Veterinært affald (kanyler, tomme medicinflasker)	2-5 kg	I kontoret ved malkecentret i stalden	Dyrlæge

Tabel 4: Affaldstyper

Markdriften foregår i et andet CVR-nr. (3649 7467) og er derfor ikke medtaget i denne godkendelse.

Døde dyr

Som oplyst i ovenstående skema placeres døde dyr til afhentning på fast plads med presenning eller kadaverdække over. Pladsen etableres ud til Øllebøllevej i det nord vestlige hjørne.

Afhentningen sker normalt indenfor 24 timer efter anmeldelse til DAKA, dog ikke optil weekend eller helligdage. Afhentningstidspunktet vil normalvis være indenfor normal arbejdstid.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilt vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt

SIDE 25/47

andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Vilkår om at kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares forsvarligt og bortskaffes via husdyrgødningen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, begrænse lugtgener samt forurening af området omkring anlægget.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de givne vilkår og generelle regulativer vil affaldsopbevaringen, håndteringen og bortskaffelsen ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempel på mulige driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

- Spild af husdyrgødning f.eks. ved flytning af gylle.
- Strømsvigt i staldanlægget.
- Fejl i foderblandingerne.

For at minimere risikoen for uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der udarbejdes mindst 1 gang årligt foderplan.

For at minimere gener og forurening ved uheld gøres følgende jf. ansøger:

- Der udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen og denne følges ved evt. uheld.
- Ved uheld med gylle eller olie/kemikalier kontaktes miljøvagten. Der vælges de bedste oprydning-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gener og risiko for forurening bliver mindst mulige /f.eks. opdæmning med halmballer, jord eller lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon. Ved et evt. uheld, der kan have miljømæssige konsekvenser, kontaktes kommunens miljøvagt eller der ringes 114.

Med hensyn til krav til beredskabsplan henvises der til senere afsnit herom.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld sammen med brug af beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der forekommer ikke biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser husdyrbrugets samlede emission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra henholdsvis staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Kilde til emission	Emission, ansøgt drift
Stalde	4.505 kg N / år
Opbevaringslagre	1.505 kg N / år
Samlet ammoniakemission	6.010 kg N / år

Tabel 5: Ammoniakemission

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for stalde, hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem viser, at kravet ved den angivne drift overholdes.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved anvendelse af følgende tiltag:

- Spaltegulv (kanal, linespil) med skraber hver 4. time. (jf. teknologiblad reduceres gulvets ammoniakemission med 33 %).
- 100 % direkte udbringning af dybstrøelse (afsættes til biogasanlæg).
- Reduktion af råprotein i fodret til malkekøerne.

3.4.1.1 Ammoniak og natur.

Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er lavere end det fastlagte beskyttelsesniveau for den totale ammoniaktilførsel til naturområderne, vurderer kommunen, at projektet på Øllebøllevvej 3A ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområderne.

Kategori 3-natur

Projektet på Øllebøllevvej 3A må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse

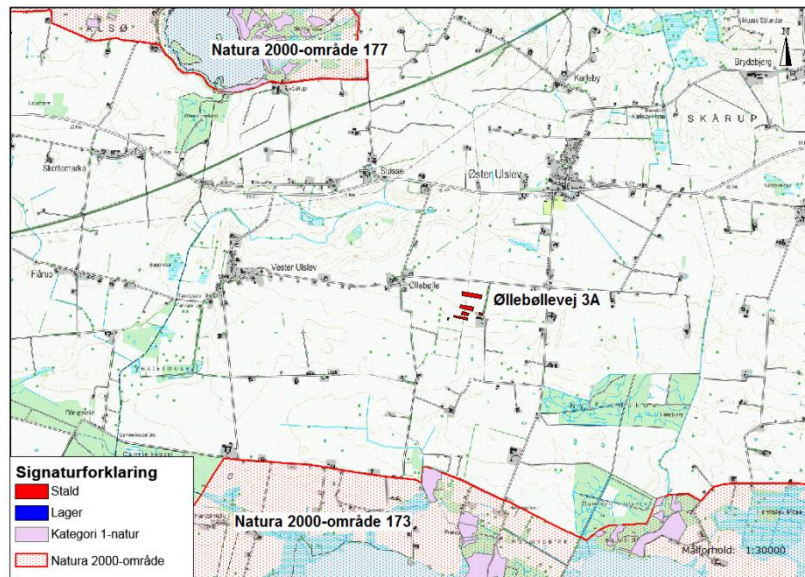
naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er to næringsrige vandhuller, der ligger syd for stald og lager. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha i vandhullerne, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3 i bilag 5: Naturvurdering. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

3.4.1.2 Natura 2000-områder

Stald og lager på Øllebølvej 3A ligger mellem to Natura 2000-områder - henholdsvis 2,4 km fra område nr. 177 Maribosøerne og 1,6 km fra Rødsand, der indgår i område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, se kort 2.

Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til natura 2000-områder.

Vurderingen af projektets udvaskning af nitrat til Natura 2000-området ved Rødsand er foretaget på grundlag af Miljøstyrelsens digitale vejledning. Der skal foretages en vurdering af nitratudvaskningen på vandoplandsniveau ift. udviklingen i antal DE (dyreenheder) i oplandet. Udgangspunktet er, at antallet af DE ikke må være stigende i det enkelte vandopland efter 1. januar 2007. Hvis antallet af DE i oplandet er stigende (inkl. det ansøgte), og beregninger viser, at det ansøgte herefter vil øge kvælstofudvaskningen, uanset, at den enkelte ansøgning overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, vil det ansøgte medføre en øget udvaskning. Det vil i givet fald betyde, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrbrug vil have en skadevirkning, og det ansøgte derfor ikke kan godkendes. Er der andre kilder til nitratudvaskningen i det aktuelle opland end husdyrproduktionen, som har

medført en øget nitratudvaskning, skal dette medregnes i den samlede kumulationsberegning.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Rødsand-Hyllekrog er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse stigende i perioden 2007 til 2015. Der kan derfor ikke umiddelbart meddeles godkendelse til en øget husdyrproduktion indenfor oplandet, da det vil have en skadevirkning på Natura 2000-området. Et projekt kan dog godkendes alligevel, hvis der foretages tilpasninger i projektet, så nitratudvaskningen reduceres så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til et planteavlsbrug. Det aktuelle projektet på Øllebøllevej 3A er tilpasset ved, at al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg, og samtidig er al jord lagt over i et selvstændigt selskab med eget CVR-nummer. Den afgassede husdyrgødning leveres retur til dette selskab. Virksomheder, der alene modtager afgasset husdyrgødning, udløser ikke krav om en godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 16. Projektet har således ikke en væsentlig virkning i kumulation med andre planer og projekter i oplandet.

For at vurdere om der er en påvirkning med kvælstof fra stald og lager på habitatnaturtyperne i Natura 2000-områderne, er der foretaget en beregning af henholdsvis merdepositionen og total-depositionen i det elektroniske ansøgningsystem. Som beskrevet i afsnit 1.1.1 I Bilag 5: Naturvurdering om kategori 1-natur, har den ansøgte produktion ikke en væsentlig indvirkning på de ammoniakfølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 og 177 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområderne væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Øllebøllevej 3A beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Efter gennemførelse af BAT-tiltag i stalde m.v. er merbelastningen med kvælstof fra stald og lager mindre end 1 kg N/ha/år på lokaliteter, der vurderes egnede som yngle- og rasteområde for bilag IV-padder. Da merbelastninger på mindre end 1 kg N/ha/år ikke medfører ændringer i naturtyperne jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning, vurderes det, at bilag IV-paddernes yngle- og rasteområder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

3.4.2 Lugt

Lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er beregnet geneafstande i forhold til lugt, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper til staldene. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

	Beregnet geneafstand Lovens minimums krav	Aktuel afstand Den vægtede gennemsnitsafstand
Byzone/sommerhusområde	708,70 meter	6.384 til 6538 meter
Samlet bebyggelse	507,62 meter	684 til 704 meter
Enkelt bolig	139,25 meter	632 til 675 meter

Tabel 6: lugtgeneafstande

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til at vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde.

Beregningerne foretaget i det elektroniske ansøgningssystem viser, at lugtgeneafstanden (den afstand, der skal være til lugtkilden før lugten vurderes til at være væsentlig) er overholdt både for den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er støres end de beregnede geneafstande.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis staldanlægget som miljøgodkendes ligger tættere end 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter fra en enkeltbolig. Staldanlægget på Øllebøllevvej 3A ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningen/vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er dog meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor stillet vilkår, der skal sikre mod lugtgener, bl.a. om god staldhygiejne og renholdelse af ejendommen, som er væsentlige faktorer for begrænsning af lugten fra ejendommen.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses.

Dette vilkår er stillet for at kunne undersøge forholdene konkret på ejendommen, hvis det viser sig, at naboer og omkringboende føler sig væsentlig påvirket af lugtgener.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelse indenfor de tre typer er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer.

Ved overholdelse af de fastsatte vilkår, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at naboer ikke vil blive væsentlig generet af lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved daglig oprydning og renholdelse, så der ikke opstår forhold der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

I dybstrøelse hos kalvene bliver der strøet med Neoprex eller lign. mod fluelarver. Hvis der opstår problemer med fluer, så vil der blive iværksat fluebekæmpelse efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med Århus Universitet, Institut for Agroøkonomi. Retningslinjerne fra Århus Universitet, Institut for Agroøkonomi må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af stalddypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT og vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse, for at undgå opformering af rottet på ejendommen. Rottbekæmpelsen sker i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium efter behov. Rottbekæmpelse foregår igennem den kommunale ordning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at generne i form af fluer er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et uvæsentligt niveau. Ved vurderingen af dette er der taget højde for husdyrbrugets placering i forhold omkringboende.

Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Transporter til og fra ejendommen omfatter bl.a. transporter af foder, afhentning af mælk, husdyrgødning og døde dyr.

Derudover kommer der sæsonbetinget kørsel som korn og halm.

Transporterne vil normalt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid 7-18. Dog kan afhentning af mælk forekomme hele døgnet.

Oversigt over transporter fremgår af nedenstående tabel:

Samlet kørsel pr. år	Før etableringen	Efter etableringen (stk.)	Tidsrum
Foder, Kraftfoder		800	Normalt på hverdage mellem 8-16

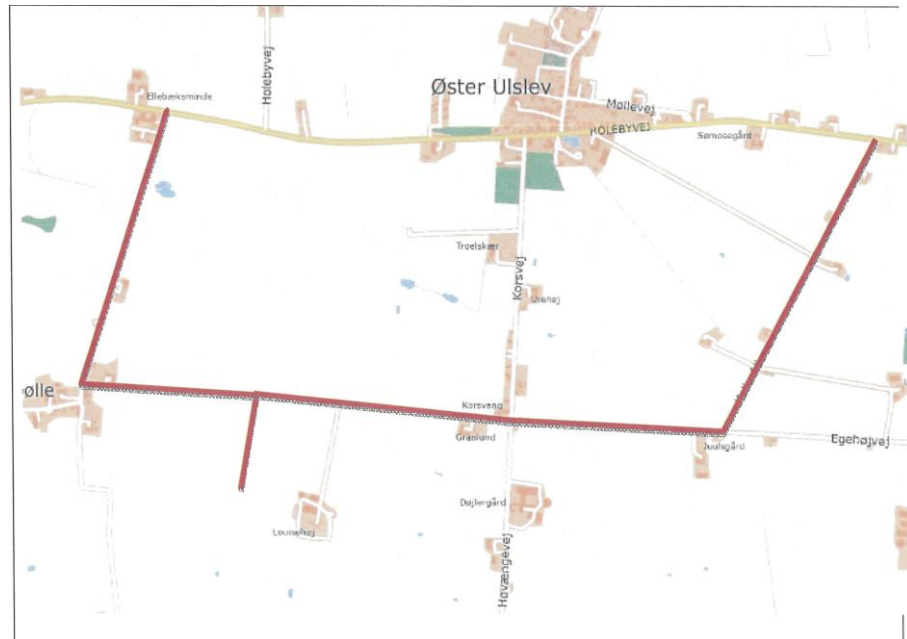
Foder, Korn		100	Normalt på hverdage mellem 8-16
Afhentning af døde dyr		100	Normalt på hverdage mellem 8-16
Afhentning af mælk		185-365	Kan forekomme hele døgnet
Kørsel af kvæg, slagtning		50	Normalt på hverdage mellem 8-16 Men kan forekomme hele døgnet
Gylle lastbil/traktor		1.400	Normalt på hverdage mellem 8-16 Men kan forekomme hele døgnet
Halm		100	Normalt på hverdage mellem 8-16
Brændstof		30	Normalt på hverdage mellem 8-16
Diverse (dyrlæge, konsulent)		500	Normalt på hverdage mellem 8-16
Antal transporter i alt pr. år		3.265	
Antal transporter i alt pr. dag		Ca. 9	

Tabel 7: Transporter

Der er i denne godkendelse ikke medtaget transport i forbindelse med markdrift, da dette foretages i et andet selskab.

Det er oplyst af ansøger, at eksterne transporter til ejendommen vil komme nordfra via Holebyvej, Krumsøvej, Korsvej, Kølle Alle og Øllebøllevvej. Gylletransporter vil foregå via Krumsøvej, Øllebøllevvej og Kølle Alle, se nedenstående kort.

SIDE 32/47

Kort 3: Gylletransportrute

Transporter til og fra ejendommen kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelse ved afhentning af mælk. Derudover kan afvigelse forekomme i forbindelse med afhentning af kvæg til slagteri og håndtering af husdyrgødning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter er i overensstemmelse med drift af en kvægbesætning og der vil ikke være væsentlig gener for beboerne i området. De oplyste transportruter er efter kommunens vurdering hensigtsmæssige. Dette set ud fra, at transporterne hovedsagligt vil foregå i dagstimerne.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

En væsentlig kilde til støj er driften af malkeanlægget. Efter etableringen af kvægbesætningen vil malkningen foregå over hele døgnet. Kompressor til malkeanlægget er placeret indendørs og er derved med til at begrænse støjen fra anlægget for omkringboende.

Der er ligeledes støj fra dyrene i stalden, foderblanding samt kørsel med diverse maskiner.

Type	Placering	Driftstid	Tiltag til begrænsning af støj
Stalde og dyr	Stalde	Ca. kl. 6-22 Alle dage	Forventes mindre end Miljøstyrelsens vejledende grænse
Foderblanding	Mellem stalde og plansilo	Ca. kl. 6-22 Alle dage	Forventes mindre end Miljøstyrelsens vejledende grænse
Malkeanlæg	Malkestalden	Hele døgnet	Placeret inde i bygningen
Kørsel med maskiner	På hele ejendommen	I højsæson hele døgnet. Resten af året indenfor normal arbejdes tid	Forventes mindre end Miljøstyrelsens vejledende grænse

Tabel 8: Støjkilder

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller –beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

En væsentlig kilde til støj kan være transporter til og fra ejendommen. Udover vilkår om støjgrænser og evt. kontrol af disse, er der således indsat vilkår om, at transporter så vidt det er muligt, skal planlægges til dagtimerne i hverdage mellem 07.00 og 18.00. Dette er indsat for at mindske risikoen for støjgener for naboerne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes, at der vil opstå væsentlige gener i relation til støj.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder. Der anvendes korn, tilskudsfoder samt ensilage på ejendommen. Korn opbevares i kornsiloer. Tilskudsfoder opbevares i udendørs plansiloer samt i laden. Wrapballer opbevares udendørs. Ensilage af majs og græs opbevares i plansiloer samt halm opbevares i halmlade.

I forbindelse med levering af foder kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest vil være af begrænset karakter.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder udenfor staldene forventes der ikke at være væsentlige påvirkninger af støv udenfor ejendommen.

Da der sker en stigning i antallet af transporter, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men en forøgelse af støvgener ved naboer vil være vanskelig at måle.

Ejendommens drift forventes det ikke at give væsentlige støv problemer. Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal. I tilfælde af klager over støv er det Guldborgsund Kommune, der vurderer om generne er væsentlige.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der vil blive opsat arbejdslys på gavlene af staldene. Det normale tidsrum for belysning er fra kl. 6.00 til 16.00. I stalden vil der være natbelysning.

Der vil ved normal daglig drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen, dog vil der blive sat almindelig arbejdslys ved plansiloerne. Arbejdslyset må kun være tænkt efter behov, det skal således være slukket, når der ikke er aktivitet ved plansiloerne.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra Insitut for Husdyrvidenskabs normtal 2015, og består af kvæggylle og dybstrøelse.

SIDE 35/47

Mængden af den producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabel:

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Gylle	Dybstrøelse
Malkekøer Jersey	971	Gylle	25,05	24.323,55	
Malkekøer Jersey	29	Dybstrøelse	13,22		383,38
Kvier (23-25 mdr.)	45	Gylle	4,64 (x 1,2999) = 6,0315	271,42	
Kvier (24-25 mdr.)	15	Dybstrøelse	3,31 (x 1,317662) =4,36146		65,42
		Gylle	2,10 (x 1,317662) = 2,76709	41,51	
Småkalve (0- 5 mdr.)	285	Dybstrøelse	1,48 (x 0,965746 = 1,4293		407,35
Samlet fast					856,15 t
Samlet flydende				24.636,48 t	

Tabel 9: husdyrgødning

Normtal for kvier og småkalve er korrigeret for afvigende indgangsalder og afgangsalder.

Produceret gylle er opgivet i t, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

Produceret dybstrøelse er opgivet i t, og det antages jf. byggebladet, at 1 ton dybstrøelse svarer til 1,7 m³.

Al husdyrgødning både flydende og fast afsættes til Biogas, hvilket der er stillet vilkår om. Da det afgasset biomasse modtages af et andet CVR-nr., er det ikke medtaget i denne godkendelse. Da det som oplyst, er tale om afgasset biomasse, der afsættes til andet CVR-nr., er der ikke krav om en § 16 for modtagelse af biogasgylle fra denne ejendom. Det er derfor en forudsætning for denne godkendelse, at all husdyrgødningen afsættes til biogasanlæg. I modsat fald skal arealerne vurderes efter § 16 i husdyrloven.

Desuden er det stillet vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvise gyldig kontrakt med biogasanlæg for afsætning af gylle og dybstrøelse.

Dokumentationen for afsætning af gylle og dybstrøelse skal opbevares i 5 år. Denne miljøgodkendelse må ikke tages i brug før der foreligger en skriftlig aftale med Biogasanlægget, hvilke der er stillet vilkår om. Såfremt der ikke foreligger en gyldig kontrakt, skal der søges om tillægsgodkendelse inden udnyttelse af godkendelsen jf. ovenstående i henhold til § 16 godkendelse

Den årlige produktion, modtagelse og afsætning af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper på ejendommen i den ansøgte produktion fremgår af nedenstående tabel:

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Kvæggylle	111.626,32 kg N	18.432,51 kg P	1.193,37
Dybstrøelse	8.245,71 kg N	1.119,94 kg P	80,16
Afsat Kvæggylle Biogas	111.626,32 kg N	18.432,51 kg P	1.193,37
Afsat Dybstrøelse Biogas	8.245,71 kg N	1.119,94 kg P	80,16
I alt til rådighed			
Kvæggylle	0 kgN	0 kgP	0
Dybstrøelse	0 kgN	0 kgP	0

Tabel 10: kvælstof og fosfor i ansøgt produktion

Beregningerne i ansøgning er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle og dybstrøelse. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle og dybstrøelse. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen holder. Det vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i kostalden og Goldkostalden.

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning er på 24.636 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene.

Gyllen afhentes direkte fra stalden hver 2.-3. dag og køres til Biogasanlæg. Der etableres ingen gødningsopbevaring til flydende husdyrgødning på ejendommen.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 500 m³ i gyllekanaler. Det svarer til en lagerandel på ca. 2 %. Opbevaringskapaciteten er svarende til ca. 7 dages produktion. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet på 9 måneder er således ikke overholdt. Da al den flydende husdyrgødning bliver bortskaffet til Biogasanlæg, har kommunen vurderet at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt, med overholdelse af vilkår om at der skal afhentes gylle to gange om ugen. Kommunen mener, at der ved det stillede vilkår sikres at risiko for overløb undgås. Vurderingen er taget med henvisning til § 9 stk. 5 i husdyrgødningsbekendtgørelsen:

SIDE 37/47

Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning.

For at sikre at der kan ske en forsvarlig pumpning af gylle til gyllevogn fra Biogasanlæg, er der sat vilkår om, at der skal etableres en læsseplads med afløb til pumpeump.

For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpeump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

Læssepladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingspladser i overensstemmelse med Landbruget Byggeblad for møddingspladser, nr. 103.06-06 eller nr. 103.06-06. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således at også større spild kan opsamles. Pladsen skal etableres samtidig med stalden.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver pumpning af gylle skal være opsyn med pumpningen. Vilkåret stilles for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til flydende husdyrgødning.

3.5.3 Fast gødning inkl. Dybstrøelse, opbevaring

Der produceres dybstrøelse fra kælvnings- og småkalvestalden. Andelen, der udbringes direkte er på 100 %, da der lige efter udmugning afsættes til Biogasanlæg. Der er stillet vilkår til 100 % direkte udbringning, da dette har betydning for forudsætningerne for beregningerne i systemet.

Der vil blive etableret i møddingsplads ved plansiloerne. Møddingspladsen skal bruges til dybstrøelsen fra den muges ud fra stalden til den bliver afhentet af Biogas. Da opbevaringen på møddingspladsen kun er midlertidigt (max. 1 uge ad gangen) vil opbevaringen høre ind under begrebet direkte udbragt.

Det forventes ifølge gødningsberegningen en årlig produktion på 856 tons svarende til 1.455 m³.

Der er stillet vilkår om at dybstrøelse tilføres tilstrækkeligt halm eller lign., så dybstrøelsesmåttens altid er tør i overfladen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at med den valgte opbevaring af dybstrøelsen, vil der ikke være eventuelle gener for omkringboende eller påvirkning af naturområder med luftbåren ammoniak.

3.5.4 Anden organisk gødning

Det er oplyst, at der ikke modtages anden organisk gødning som eksempelvis spildevandsslam, halmaske og lign. på ejendommen.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

Al husdyrgødningen afsættes til Biogasanlæg.

3.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT (bedst tilgængelig teknologi) og eventuelt reducere miljøbelastningen fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT. Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. BAT-krav kan således indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau. Beliggenhed af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet om BAT.

Følgende områder er vurderet i forhold til anvendelse af BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, staldteknologier, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indholdet i husdyrgødningen pga. fodersammensætning.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt

3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

It-ansøgningssystemet har beregnet det vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af BAT.

Produktionsstørrelsen for nye stalde beregnes med udgangspunkt i den omregningsfaktor mellem antal dyr og DE, som var gældende i 2011, da det er denne, der ligger til grund for proportionalitetsvurderingen af teknologier og dermed for fastlæggelsen af BAT-niveauet.

Nedenstående tabel viser den vejledende emissionsgrænseværdi.

Ammoniakemissionsgrænseværdi vurderet som værende BAT Kg NH ₃ -N pr. år	6.023,41
Samlet ammoniakemission fra stald og lager Kg NH ₃ -N pr. år	6.009,57

Tabel 11: BAT-emissionsgrænseværdi

Beregningerne er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, skema nr. 84.088, version 5.

Som der fremgår af ovenstående skema leves der op til kravet om overholdelse af ammoniakemissionsgrænseværdierne for overholdelse af BAT.

Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til disse teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om overholdelse af maksimalt kg N ab dyr pr. år for malkekøerne. Der er ligeledes stillet egenkontrolvilkår til fodringen af malkekøerne. Der ud over er der stillet vilkår til staldsystem med skrabning samt 100 % direkte udbringning af dybstrøelse.

Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier. Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.

Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende renovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, indenfor en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkommende revurdering af godkendelsen skal gennemføres. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leves op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende renovering eller nyanlæg.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og de har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger overfor dertil svarende omkostninger.

Miljøstyrelsen vurderer, at yderligere krav til begrænsning af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier.

Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænser for fosfor på kvægbesætninger, idet Miljøstyrelsen vurderer, at der på nuværende tidspunkt

ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra kvægbesætninger.

Baggrunden for dette er, at mange fodermidler i praksis har et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at planlægge tildelingen af fosfor mere præcist, men manglende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold betyder, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargen i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil.

Kommunens vurdering

Kommunen har således vurderet, at der skal anvendes de generelle normer og praksis i relation til fodring og håndtering af gødning. Med udgangspunkt i dette vurderer kommunen, at ansøgningen lever op til BAT, hvad angår fosfor.

3.7.3 Nitrat og anvendelse af BAT

Der er ikke lavet konkrete vurderinger i denne godkendelse, da der ikke indgår udbringningsarealer.

3.7.4 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af forholdene på den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra Miljøstyrelsens side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Kommunen har forholdt sig til de angivne niveauer i forhold til angivelser i BREF-dokumentet, selv om dette ikke formelt set omfatter kvægbrug. Kommunen har dog vurderet, at en lang række forhold i forbindelse med dette forbrug kan tjene til inspiration for godkendelser til kvægbrug.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. Flere af disse forhold gælder ikke i lige så stort omfang for kvægstalde, da en større andel ventileres med naturlig ventilation. Desuden er der ikke temperaturstyring i kvægstalde på samme vis om i svinestalde. I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT, at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkepipler over trug.

Ansøger har beskrevet at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af vand- og energiforbruget:

Energibesparende foranstaltninger

SIDE 41/47

”Staldene er med kip i loftet og gardiner i siderne og derved med naturlig ventilation. Det betyder, at der spares energi til mekanisk ventilation. Herudover sikrer rengøring og vedligehold af anlæggene, at der spares energi.

Overalt hvor der er lys, anvendes lavenergi lysstofrør for at reducere energiforbruget. På lysinstallationer og gyllepumpe sættes der urstyring”.

Vandbesparende foranstaltninger

”Der anvendes vandkopper og drikkekar som drikkevandsystem. Systemet efterses jævnligt for at undgå vandspil.

Vandmåleren aflæses jævnligt for at afsløre et eventuelt unaturligt merforbrug.

Det sikres ved det daglige management, at vandlægget er tæt, og at utætheder skiftes / tættes, når de opstår”.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne samt det tidligere omtalte BREF-dokument, at der anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes og, at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget og, at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.7.5 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov. Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning.

Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

”Ejendommen drives efter princippet ”Godt landmandskab”, hvilket betyder:

Der er rettet fokus på forhold som dyrevelfærd, staldmiljø og optimal udnyttelse af næringsstoffer.

SIDE 42/47

Produktionsapparatet tilses dagligt, og der tilstræbes en god hygiejne i staldene.

Der er løbende over døgnet overvågning med dyrene for at sikre, at produktionen forløber mest hensigtsmæssigt, og der tilstræbes at forebygge produktionssygdomme hos dyrene ved at tage hensyn til dyrenes trivsel og dyrevelfærd.

Yderligere tilstræbes der et godt arbejdsmiljø og at ejendommen fremstår som ryddeligt og veldrevet.

Der ønskes fastholdt et godt naboskab ved at udvise mest mulig hensyn ved eksempel kørsel med landbrugsmaskiner på offentlig veje. Med hensyn til kvægproduktionen tilstræbes det at følge nyeste viden og teknik, så vidt dette er praktisk og rentabelt muligt.

Ejendommen er tilmeldt "Arla-gården", hvilke indebærer en række kriterier, der skal overholdes jf. "Arla-gårdens" kvalitetsprogram, og der forefindes en mappe på ejendommen med dokumentation for overholdelse af disse retningslinjer, der indeholder 30-40 punkter.

Der er indgået faste rådgivningsaftaler for henholdsvis planteavl, regnskab og kvægproduktion.

Der udarbejdes årlige regnskaber, gødningsregnskab og produktionskontrol via kvægnøglen. Besætningen har ny sundhedsrådgivningsaftale, hvilket indebærer besøg af dyrlæge hver uge.

Der udarbejdes beredskabsplaner for ejendommen".

På baggrund af ovenstående er det af ansøger vurderet, at der anvendes BAT indenfor management.

Der er stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med ejendommens beredskabsplan samt vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver overholdt og fulgt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

3.7.6 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt.

På baggrund heraf vurderes det, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.7.7 Udbringning af gødning

Al husdyrgødningen afsættes til Biogasanlæg. Afgasset biomasse returneres i et andet CVR-nr.

3.7.8 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer i forbindelse med en helhedsindsats for efterlevelse af princippet om BAT er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

Det fremgår af beregningerne i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 6.023 kg N.

For fosfor er der ikke foretaget en yderligere vurdering, da der ikke indgår udbringningsarealer i godkendelsen.

Samlet set vurderes det, at ansøger har levet op til krav om anvendelse af BAT for de forskellige forureningsparametre i et omfang, som er vurderet proportionelt i forhold til den konkrete produktion.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

Ansøger har oplyst, at en alternativ mulighed for ejendommen kunne være at fordele dyrene over flere ejendomme. Ved placering af dyreholdet over flere ejendomme vil omkostningerne til opretholdelse af driften blive mærkbart forøget.

Desuden går udviklingen i retning af, at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen (Brydebjergvej 13A) ikke være til stede og denne må afvikles.

Et 0-scenarie vil også betyde, at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet, der er forbundet hermed.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at placering af de nye stalde er i overensstemmelse med kommuneplanen og kan overholde de miljø- og naturmæssige krav og retningslinjer.

Samling af dyrene vil samtidig betyde, at der er mulighed for, at indføre teknologier til glæde for omkringboende og miljøet.

3.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Følgende egenkontroller gennemføres jf. oplysninger fra ansøger:

- Der føres løbende kontrol med foderforbruget til besætningen og løbende kontrol med vand- og foderspild.

SIDE 44/47

- Der føres registreringer over forbrug af energi, foder, gødning mm.
- Malkeanlægget tjekkes årligt af autoriseret personale.
- Besætningen drives efter principperne i "Arlagården".
- Diverse funktioner, såsom fodermaskiner, malkeanlæg mv. efterses jævnligt, for optimal drift.
- Dyrlæge foretager regelmæssigt sundhedstjek på dyrene.
- Der vil blive udarbejdet beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med brand, eller uheld med håndtering af husdyrgødning, kemikalier er beskrevet.

Foruden de her nævnte forhold til egenkontrol henvises der til tidligere afsnit samt gennemførelse af kontroller og dokumentation for overholdelse af vilkår i forbindelse med:

- Besætningens produktionsniveau.
- Drift af skraber.
- Energi- og vand-forbrug.
- Håndtering af affald.
- Beredskabsplan.

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre at forudsætningerne for miljøgodkendelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at der kan meddeles miljøgodkendelse uden at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 Beredskabsplan

Der skal fremsendes en beredskabsplan.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at det er en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

SIDE 45/47

Beredskabsplanen skal indsendes til Guldborgsund Kommune senest 3 måneder efter denne godkendelse er taget i brug.

Der er ligeledes indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på ejendommen, således at der er let adgang dertil, samt at alle ansatte er bekendtgjort med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkår.

Der er stillet vilkår om at ved uheld eller andet, hvor der er sket forurening, skal kommunen have besked. Udenfor normal arbejdstid kan miljøvagten kontaktes.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udarbejdelse af beredskabsplan indeholdende de elementer, der er nævnt ovenfor, vil sikre, at skader og forurening ved uheld og andet vil kunne minimeres.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Jf. ansøger er der ingen planer om ophør i mange år fremover, men skulle det blive tilfælde vil alle beholdere blive tømt og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Det er et lovkrav, at der skal udfærdiges en nedlukningsplan inden produktionen lukkes ned.

Derfor er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen inden dette iværksættes.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare, og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

4 HØRINGER

Føroffentlighedsfase

Naboer og parter i sagen er blevet orienteret om ansøgningen ved annoncering den 5. februar 2016 med en frist på 3 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen/følgende bemærkninger til ansøgningen.

Høringer

Udkastet til miljøgodkendelse har været sendt i forhøring hos ansøger, samt ansøgers konsulent.

Efterfølgende er der sendt høringsmateriale ud til ansøger, dennes konsulent og øvrige parter, dateret den 17. august 2016. Det vil sige de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af lugtkonsekvenszonen på 598 meter.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 28. september 2016.

Der indkom 2 bemærkninger til udkastet til godkendelse.

Bemærkninger omhandlende placering og transport.

Bemærkninger gav ikke anledning til ændringer af udkast til godkendelse.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen.

Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte etablering af dyreholdet blive synlig i landskabet, men placeringen er i overensstemmelse med retningslinjerne i kommuneplanen samt overholder gældende miljø- og naturmæssige krav.

Desuden er det vurderet, at den ansøgte etablering af dyreholdet ikke vil give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne hvad angår transport, støj eller fluer.

Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området omkring staldanlægget, ikke vil blive påvirket i væsentligt.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte etablering af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

SIDE 47/47

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at Bat ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

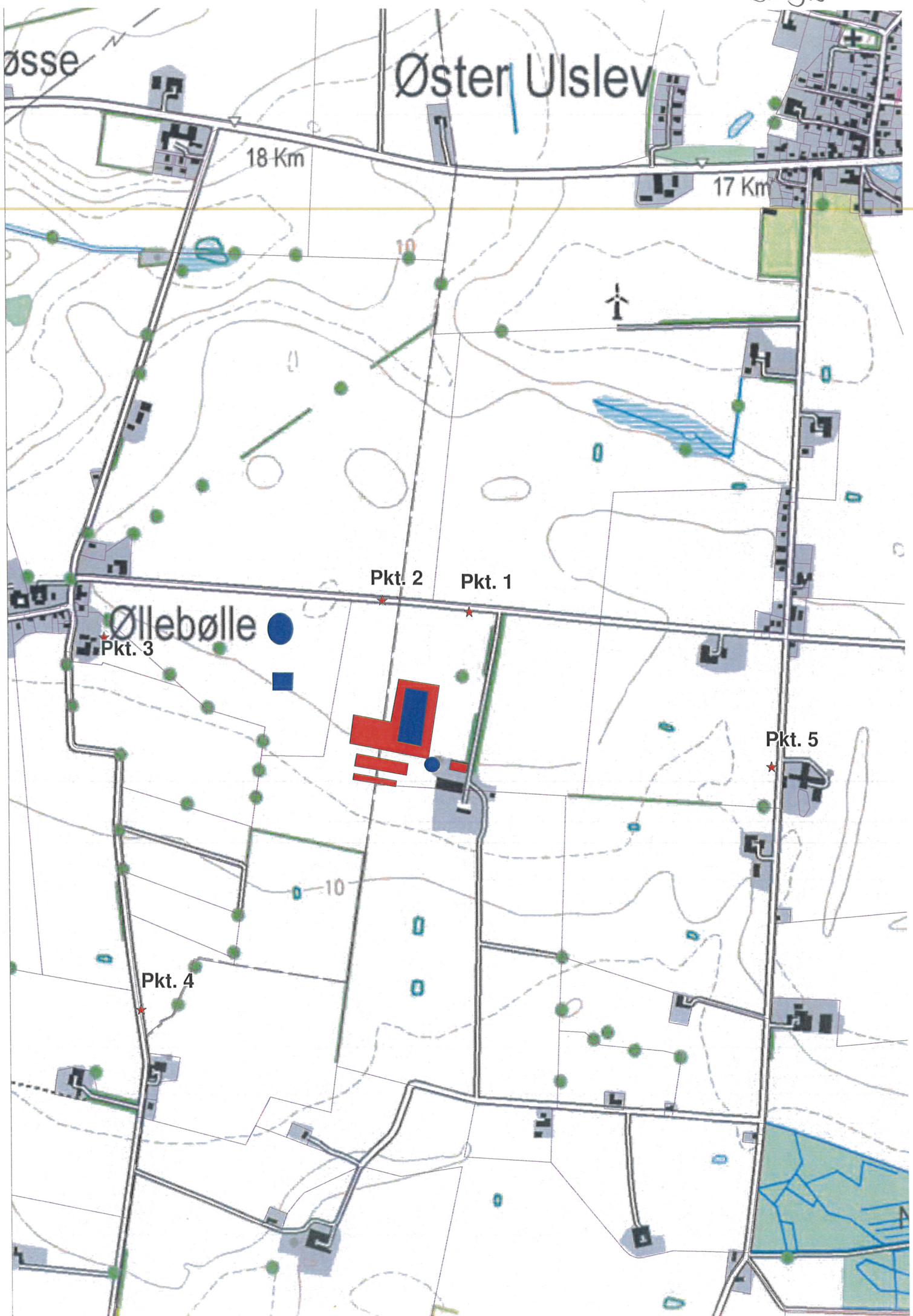
6 BILAG

- Bilag 1: Beliggenhedsplan
- Bilag 2: Visualisering
- Bilag 3: Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit
- Bilag 4: Vand
- Bilag 5: Natur vurdering

Øsse

Øster Ulslev

18 Km

17 Km

10

Pkt. 2

Pkt. 1

Øllebølle

Pkt. 3

Pkt. 5

Pkt. 4

10

Bilag 2

Ubenævnte mål er i mm. Tegningsmateriale er udført i hst. ABR-89

Der må ikke måles på tegningen

Landbo Limfjord
- en del af Dansk Landbrugsrådgivning

Bygherre: BJARNE PEDERSEN
BRYDEBJERGVEJ 13
4880 NYSTED

Tlf.: 54866084 Mobil: ----
Fax.: ---- E-mail: ----
Mat.nr.: ----

Byggeadr.: ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV

Reservevej 85 7800 Skive Tlf.: 9615 3000 Fax: 96159001
E-mail: mail@landbo-limfjord.dk
Hjemmeside: www.landbo-limfjord.dk

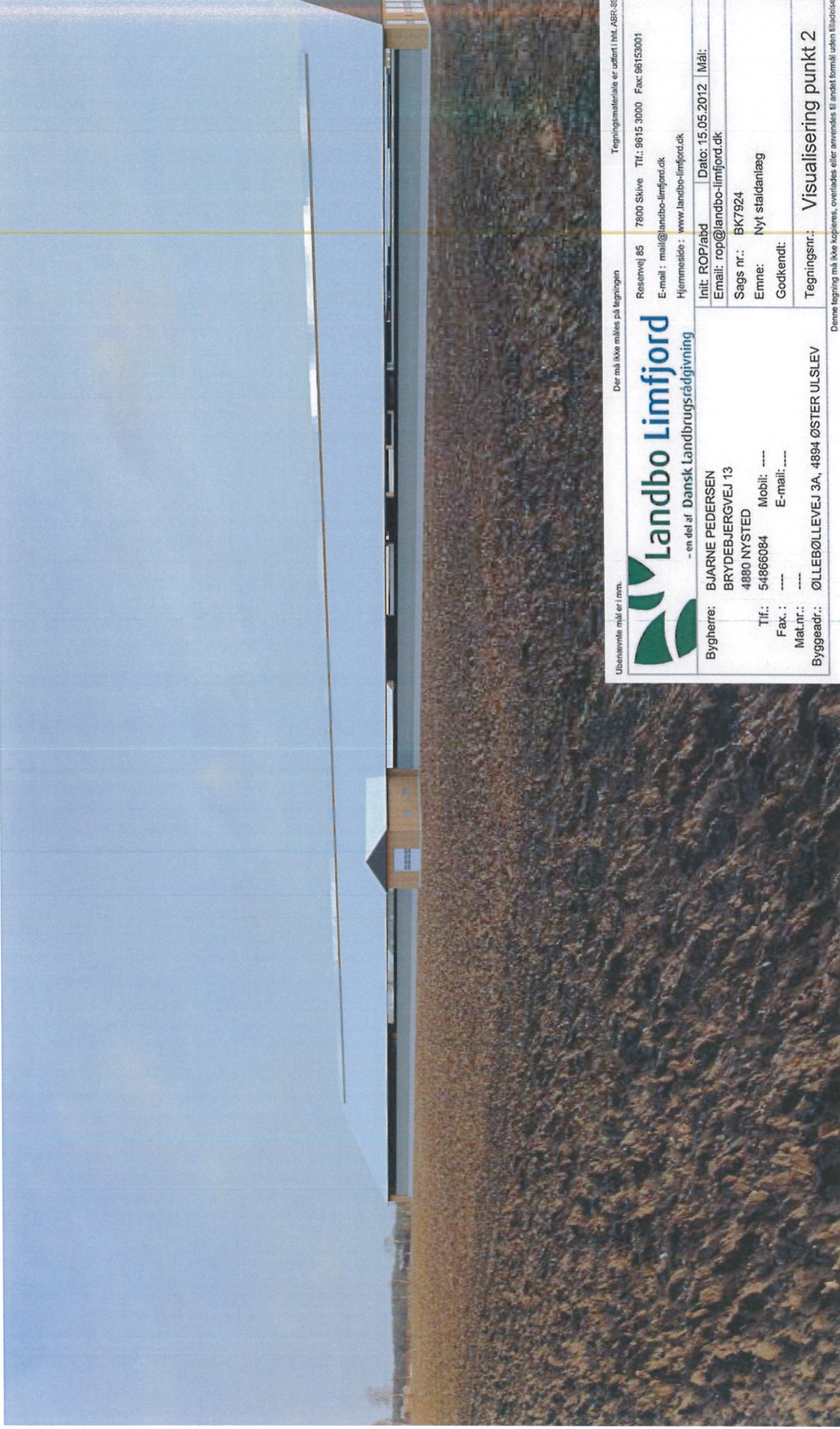
Init: ROP/abd Dato: 15.05.2012 Mål:
Email: rop@landbo-limfjord.dk
Sags nr.: BK7924
Emne: Nyt staldanlæg
Godkendt:

Tegningsnr.: **Visualisering punkt 1**

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse

Bilag 2

Udenavente mål er i mm. Tegningsmateriale er udført i hst. ABR-89

Der må ikke måles på tegningen

Landbo Limfjord
- en del af Dansk Landbrugsrådgivning

Bygherre: BJARNE PEDERSEN
BRYDEBJERGVEJ 13
4880 NYSTED

Tlf.: 54866084 Mobil: ---
Fax.: --- E-mail: ---
Mat.nr.: ---

Byggeadr.: ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV

Reservevej 85 7800 Skive Tlf.: 9615 3000 Fax: 96153001
E-mail: mail@landbo-limfjord.dk
Hjemmeside: www.landbo-limfjord.dk

Init: ROP/abd Dato: 15.05.2012 Mål:
Email: rop@landbo-limfjord.dk

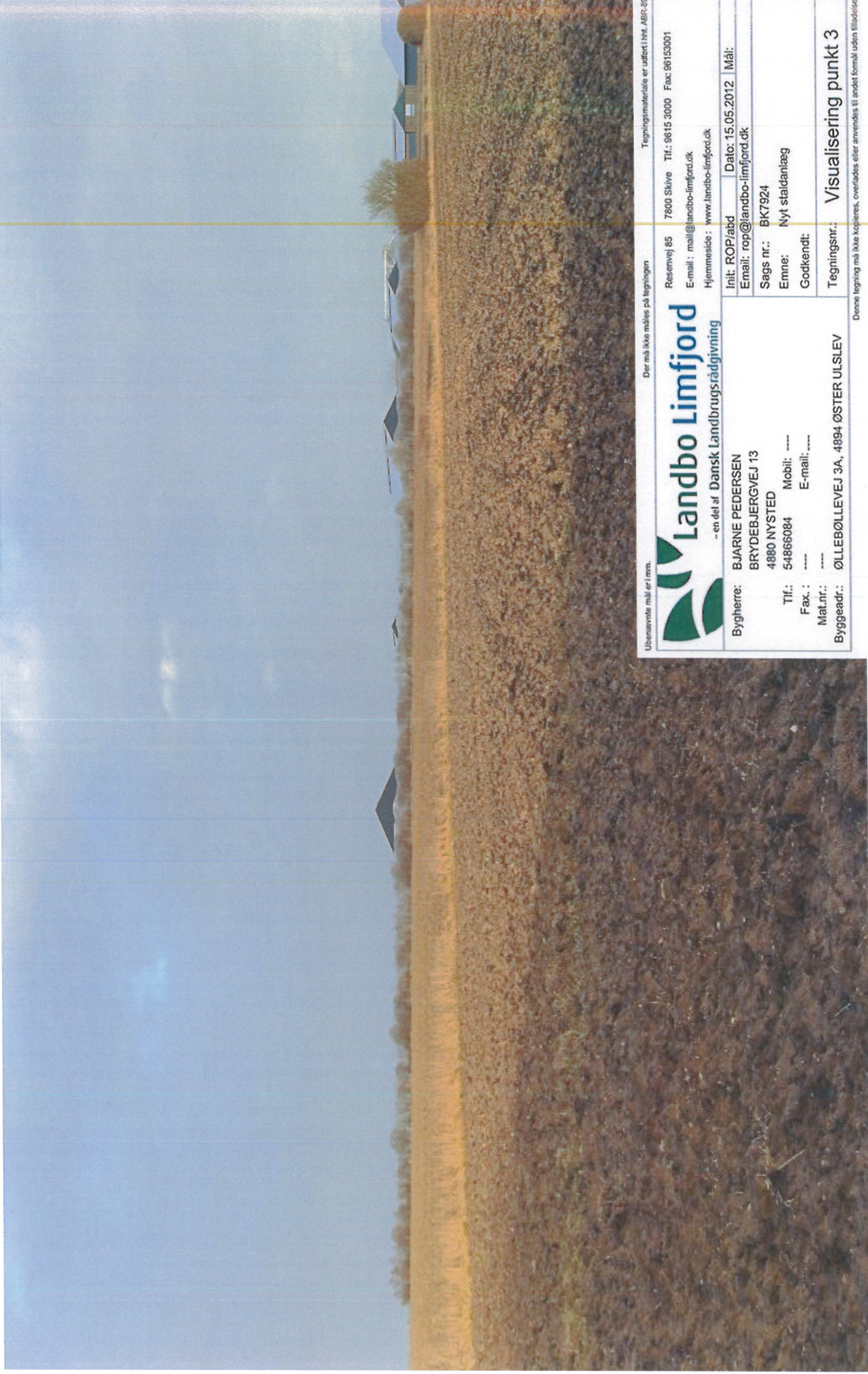
Sags nr.: BK7924
Emne: Nyt staldanlæg
Godkendt:

Tegningsnr.: **Visualisering punkt 2**

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse

Bilag 2

Ubenævnte mål er i mm. Tegningsmateriale er udført i hvt. ABR-89

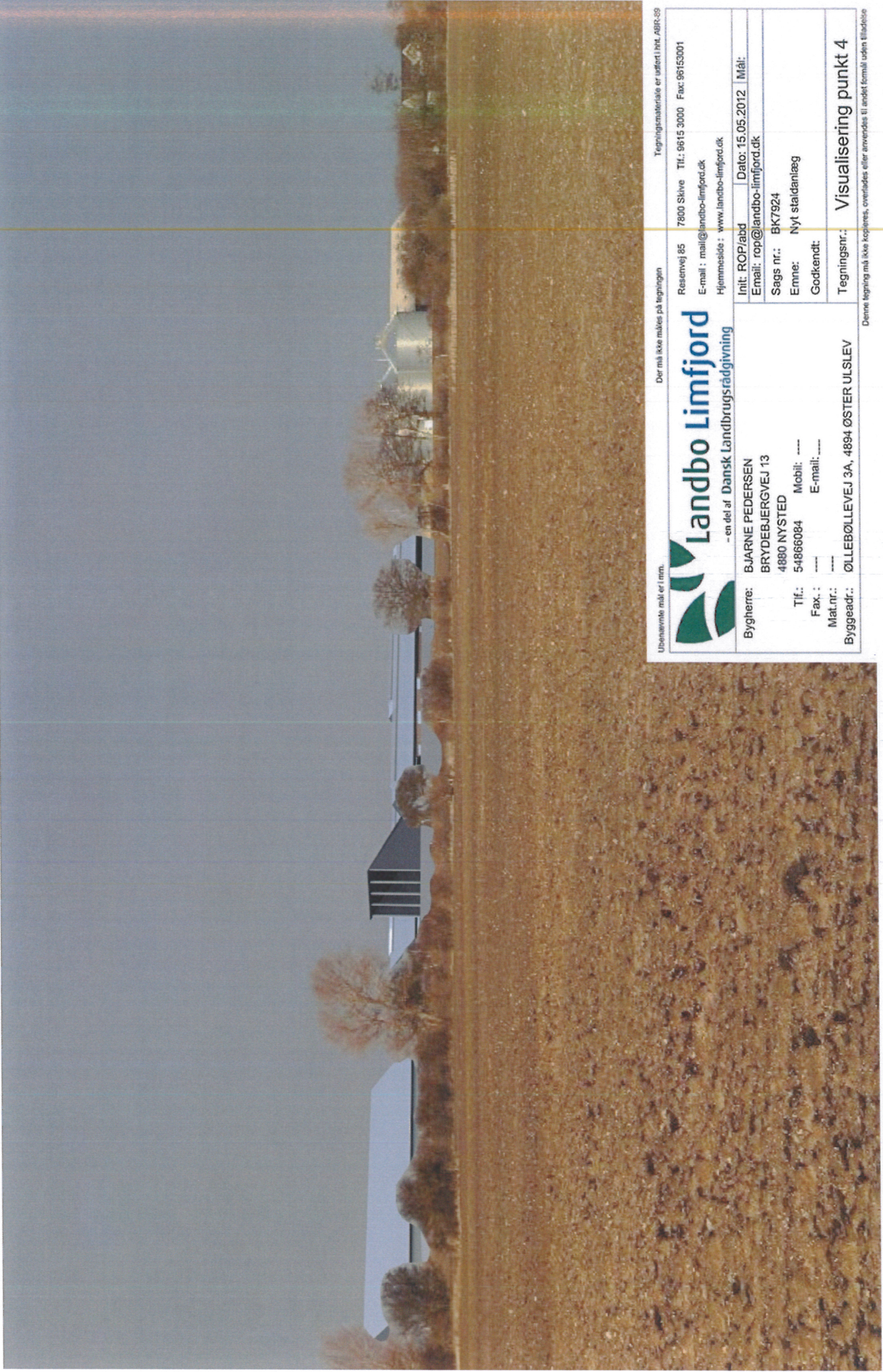
Der må ikke måles på tegningen

 Landbo Limfjord - en del af Dansk Landbrugsrådgivning	Reservevej 85 E-mail: mail@landbo-limfjord.dk Hjemmeside: www.landbo-limfjord.dk	7800 Skive Tlf.: 9615 3000 Fax: 96153001
Bygherre: BJARNE PEDERSEN BRYDEBJERGVEJ 13 4880 NYSTED Tlf.: 54866084 Fax.: ---- Mat.nr.: ---- Byggeaddr.: ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV	Init: ROP/abbd Email: rop@landbo-limfjord.dk Sags nr.: BK7924 Emne: Nyt staldanlæg Godkendt:	Dato: 15.05.2012 Mål:
		Tegningsnr.: Visualisering punkt 3

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse

Bilag 2

Ubenævnte mål er i mm.

Der må ikke males på tegningen

Tegningsmateriale er leveret iht. ABR-39

Landbo Limfjord

- en del af Dansk Landbrugsrådgivning

Bygherre: BJARNE PEDERSEN

BRYDEBJERGVEJ 13

4880 NYSTED

Tlf.: 54866084 Mobil: ---

Fax.: --- E-mail: ---

Mat.nr.: ---

Byggeaddr.: ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV

Reservevej 85 7800 Skive Tlf.: 9615 3000 Fax: 96153001

E-mail: mail@landbo-limfjord.dk

Hjemmeside: www.landbo-limfjord.dk

Init: ROP/labd Dato: 15.05.2012 Mål:

Email: rop@landbo-limfjord.dk

Sags nr.: BK7924

Emne: NYT staldanlæg

Godkendt:

Tegningsnr.: Visualisering punkt 4

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse

Bilag 2

Ubemærkede mål er i mm.

Der må ikke måles på tegningen

Tegningmateriale er udført i hft. ABR-89

 Landbo Limfjord
- en del af Dansk Landbrugsrådgivning

Reservevej 85 7800 Skive Tlf.: 9615 3000 Fax: 96153001
E-mail: mail@landbo-limfjord.dk
Hjemmeside: www.landbo-limfjord.dk

Bygherre: BJARNE PEDERSEN BRYDEBJERGVEJ 13 4880 NYSTED	Tlf.: 54866084 Fax.: ---- Mat.nr.: ----	Mobil: ---- E-mail: ----
Byggeadr.: ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4894 ØSTER ULSLEV		
Init: ROP/abb	Dato: 15.05.2012	Mål:
Email: rop@landbo-limfjord.dk		
Sags nr.: BK7924		
Emne: Nyt staldanlæg		
Godkendt:		
Tegningsnr.: Visualisering punkt 5		

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse

Bilag 3 - Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit (forudsætning for ammoniak- og lugtberegninger) på Øllebøllevej 3A, 4894 Øster Ulslev

Ansøgt drift

Dyrehold	Staldtype	Staldafsnit	Aldersgrænser	Antal årstyr	Gødnings-type	DE	Fodertilpasninger	Tilvalgt teknologi	Nudrift
Jerseyko	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Kostald ST-28176	-	806	Gylle	959,42	-	Skraber med 25,5 % ammoniakreduktion	-
Jerseyko	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Goldkostald ST-42460	-	165	Gylle	196,41	-	Skraber med 25 % ammoniakreduktion	-
Kvie/stud, Jersey (6-mdr.-kælving)	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Kælvningsstald ST-145234	24-25 mdr.	15	Dybstrøelse	7,07	-	-	-
Jerseyko	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Kælvningsstald ST-145234	-	29	Dybstrøelse	34,52	-	-	-
Kvie/stud, jersey (6-mdr.-kælving)	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Goldkostald ST-42460	23-25 mdr.	45	Gylle	20,91	-	Skraber med 25 % ammoniakreduktion	-
Småkalv, jersey (0-6 mdr.)	Dybstrøelse (hele arealet)	Kalvestald ST-42461	0-5 mdr.	285	Dybstrøelse	55,21	-	-	-
I alt						1.273,54 DE			

Opførsel af ny staldanlæg. Installering af spalteskraber i gangareal. Naturlig ventilation i kip.

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kontrolår	Kapacitet	Overdækning	Lagerandel (%)	Samlet mængde produceret	Bemærkninger
Gyllekanaler under stald					3 %		
Møddingplads*			250				

*Antal dybstrøelse der køres direkte ud og pløjes ned = 100 %.

Flydende husdyrgødning og dybstrøelse bortskaffes til Nysted biogasanlæg. Andet CVR-nr. modtager det afgasset biomasse retur. Der er ingen opbevaringslager til flydende husdyrgødning til produktionen på ejendommen udover gyllekanaler.

Bilag 4 - VAND

Udtalelse til etablering af kvægbedriften på Øllebøllevej 3A, 4894 Øster Ulslev

Det vurderes, at den kommende kvægbedrift på Øllebøllevej 3A er så stor, at ansøger skal tage kontakt til vandværket (Øster Ulslev Vandværk) og indvie vandværket i de kommende planer. Vandværket skal efterfølgende lade en vandværksrådgiver se på om indvinding, vandbehandling, udpumpning og rørføring er af en dimension så vandværket kan klare at indvindingen skal stige til næste det dobbelte (fra ca. 55.000 m³/år til ca. 100.000 m³/år). Der skal gøres opmærksom på, at det både er det årlige, daglige og timelige forbrug der skal kunne klares.

Vandværket indvinder samtidig fra en forekomst (2 forekomster) der er overudnyttet, og det vides endnu ikke om der kommer restriktioner i forbindelse med den endelige vedtagelse af vandplanerne. Det skal nævnes at vand til kvæg og andet landbrug har laveste prioritet i forhold til både natur og drikkevand til mennesker. Det kan derfor ikke udelukkes, at der på sigt ikke må indvindes vand til forsyning af lave prioriteter, og en eventuel tilladelse gives for en kort årrække. Indvindingen i den ene forekomst har også negativ indflydelse på vandføring i vandløb.

At vandforbruget samtidig mindskes på ejendommen Brydebjergvej 13A har ingen betydning, idet det er et andet vandværk der forsyner denne ejendom, og andre forekomster der indvindes fra.

Baggrund for udtalelse

Udtalelsen omhandler beskyttelsen af grund- og drikkevand, samt en øget vandindvinding. Derfor opdeles udtalelsen i 3 punkter;

- Forureningsrisiko vandværk
- Forureningsrisiko grundvand
- Øget vandindvinding

Forureningsrisiko vandværk

Udvidelsen ligger ca. 2.000 m fra nærmeste vandværk (Øster Ulslev Vandværk), hvorfor der ikke er problemer med emission fra stald mv. og vandværkets luftindtag. Der er derfor ingen bemærkninger til placeringen af kvægbedriften over for beskyttelsen af selve vandværket.

Forureningsrisiko grundvand

Afstandskrav mellem stald og gylletank til nærmeste drikkevandsboring er langt større end kravværdien på 50 m. Retmæssig udbringning af husdyrgødning regnes ikke som en grundvandstrussel. Der er derfor ikke noget at bemærke til beskyttelsen af grundvandet. Gylle der udbringes inden for nitratfølsomme områder skal dog altid vurderes.

Øget vandindvinding

Øgningen i vandforbruget på Øllebøllevej 3A vil være fra 2.000 m³/år til 49.300 m³/år, hvilket er ca. 47.300 m³/år. Samtidig vil der på ejendommen Brydebjergvej 13A ske et fald i vandforbruget fra 28.000 m³/år til

9.600 m³/år hvilket er ca. 18.400 m³/år. Dette betyder samlet set en forøgning i vandmængden på 28.900 m³/år.

Øster Ulslev Vandværk

Ejendommen Øllebølvej 3A forsynes fra Øster Ulslev Vandværk. Vandværket har en indvindingsret på 55.000 m³/år, hvilket er det samme som der pt. indvindes, så der er ikke plads i vandværkets nuværende indvindingsstilladelse til at øge udpumpningen inden for den eksisterende indvindingsmængde. Indvindingsmængden kan dog administrativt laves om, hvis vandværket er dimensioneret til at kunne indvinde og udpumpe den større mængde. Det øgede forbrug vil give en udvidelse til næste det dobbelte.

I kommunens vandforsyningsplan er vandværkernes indvindings, behandlings og udpumpningskapacitet vurderet. Ifølge denne er der pt. en maksimal leveringskapacitet på 34 m³/time og en maksimal døgnproduktion på 413 m³/døgn. Den nuværende drift (før denne kvægproduktion) lægger beslag på en leveringskapacitet på ca. 17 m³/time og en døgnproduktion på 199 m³/døgn.

Rent teoretisk set er der således plads til at vandværket udpumpning udvides til ca. det dobbelte, som denne kvægudvidelse vil betyde. Rådgiver har ikke kunnet give en kvalificeret bud på det maksimale timeforbrug, så det vides ikke om vandværket kan følge med på timeniveau. Desuden vides ikke om rør er dimensioneret til denne øgning i vandforbruget

Indvindingsforøgelsen er dog så stor at vandværket i fremtiden vil skulle bassere næsten halvdelen af deres drift til denne kvægbedrift. Ansøger skal derfor tage kontakt til vandværket og en professionel vandværksrådgiver bør se på om vandværket er dimensioneret (helt fra indvinding til levering (rør)) til denne store udvidelse.

Døllefjelde-Musse Vandværk

Ejendommen Brydebjergvej 13A, som får et fald fra ca. 28.000 m³/år til ca. 9.600 m³/år (18.400 m³/år) i forbruget får vand fra Døllefjelde-Musse Vandværk. Dette vil dimensioneringsmæssigt ikke volde problemer. Dog kan et væsentligt fald i vandforbrug godt betyde, at vandværket ikke bliver udnyttet optimalt, da et vandværk køre bedst hvis det er dimensioneret til den vandmængde der løber igennem. Tiden må vise om et fald i denne størrelsesorden vil give problemer for Døllefjelde-Musse Vandværk. Vandværket indvinder dog godt 60.000 m³/år, hvorfor problemet nok ikke er så stort.

Vandforekomster

Øster Ulslev Vandværk har 2 borer, som efter vandplanen ligger i 2 forskellige forekomster. I realiteten er det sandsynligvis samme magasin, men det sydlige Lolland er defineret til at have afstrømning til Østersøen (sydpå) og det nordlige Lolland er defineret til at have afstrømning til Smålandsfarvandet (nordpå). Skellet er lige ved Øster Ulslev. Den ene boring indvinder fra grundvandsforekomsten DK 2.6.2.2 Sydjylland.M. Forekomsten er overudnyttet idet der indvindes 1.573.000 m³/år og den udnyttelige ressource (35 % af grundvandsdannelsen) er sat til 404.000 m³/år, samtidig er der negativ påvirkning af overfladevandet. Den anden boring indvinder fra grundvandsforekomsten DK 2.5.2.6 Nordjylland.M.

Forekomsten er overudnyttet idet der indvindes 495.000 m³/år og den udnyttelige ressource (35 % af grundvandsdannelsen) er sat til 382.000 m³/år. Der er ingen negativ påvirkning af overfladevandet.

Det ses, at den sydlige ressource er mere overudnyttet end den nordlige. Samtidig er der også negativ påvirkning af overfladevandet.

Første generation af vandplanen har ikke fastsat konsekvenser/handlinger overfor de overudnyttede grundvandsforekomster, selv om der er opgjort hvilke forekomster der er negativt påvirket, og det nævnes at indvinding ikke må forårsage negativ påvirkning af overfladevand. Handlinger forventes først i den næste generation af vandplaner som forventes i 2015/16. Det vides dog at vand til landbrug har lavere prioritet end drikkevand og vand i miljøet. Der kan derfor i fremtiden komme restriktioner på anvendelse af vandressourcen.

Døllefjelde-Musse Vandværk indvinder ikke fra samme forekomster, så man kan ikke fratække faldet i deres indvinding, som følge af faldet i vandforbrug på Brydebjergvej 13A, fra.

Udtalelse af:
Henrik Andersen
Grundvandsafdelingen

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

ØLLEBØLLEVEJ 3A, 4880 NYSTED

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	10

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

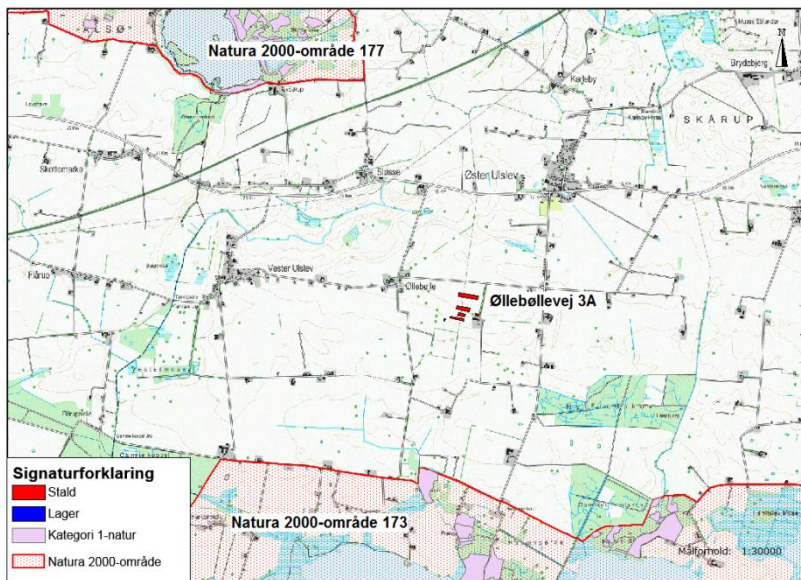
For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Stald og lager på Øllebølvej 3A ligger mellem to Natura 2000-områder - henholdsvis 2,4 km fra område nr. 177 Maribosøerne og 1,6 km fra Rødsand, der indgår i område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, se kort 1. Nærmeste kategori 1-natur er en elle- og askeskov (habitatnaturtype 91E0) beliggende i Dødemosen ca. 1,6 km syd for stald og lager i natura 2000-område 173. Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,0 kg N/ha for habitatnaturtypen. I natura 2000-område 177 er afstanden fra stald og lager til habitatnaturtype 6210 kalkoverdrev ca. 3,0 km.

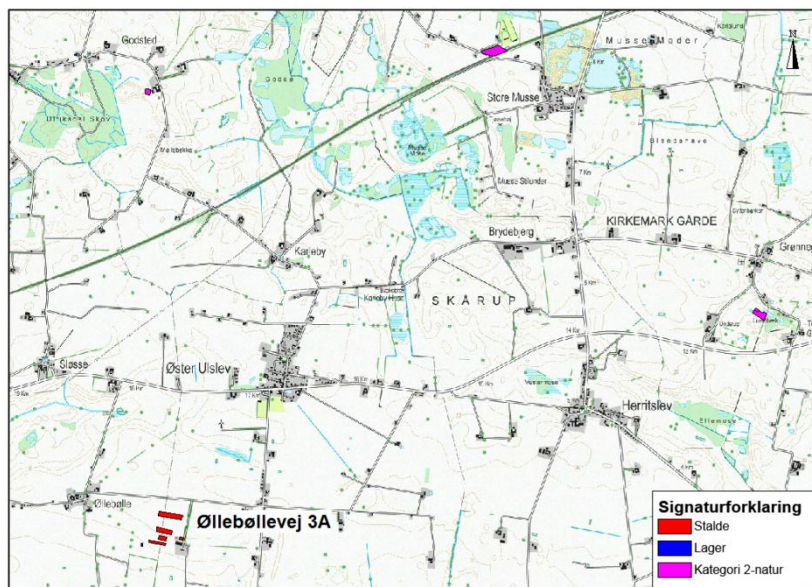
Kort 1. Beliggenheden af stald og lager i forhold til kategori 1-natur.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Det nærmeste område med kategori 2-natur er et overdrev beliggende ved Godsted ca. 3,6 km nord for stald og lager, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,0 kg N/ha/år for naturområdet.

Kort 2. Beliggenheden af stal og lager i forhold til kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

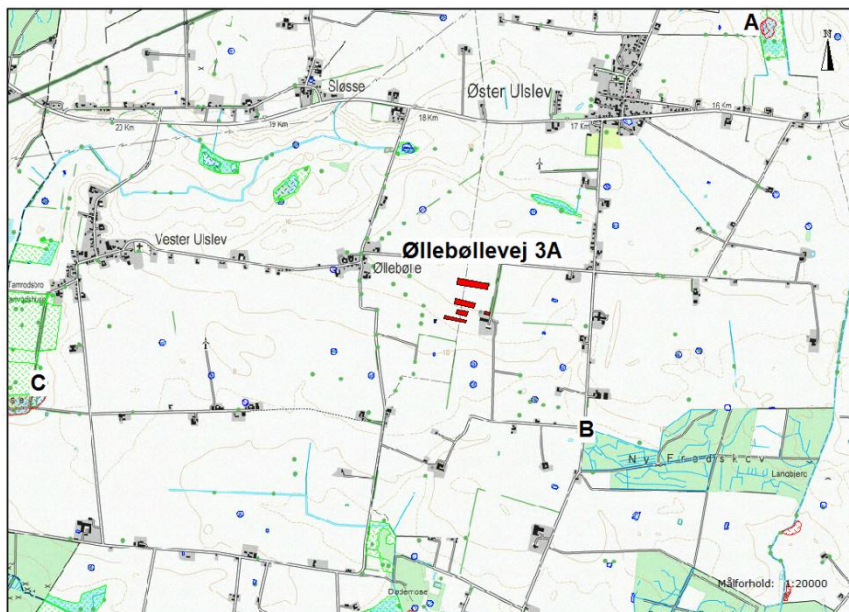
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

I området omkring stald og lager ved Øllebøllevvej 3A ligger en række naturtyper, der er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Naturområderne er henholdsvis to moseområder og Ny Fredskov, der er en ammoniakfølsom skov. Skoven har fredskovsstatus og fremgår af de høje målebordsblade fra perioden ca. 1862-1899 og frem til i dag. Der har således været skov på arealet i mange år. Merbelastningen af kvælstof fra Øllebøllevvej 3A er beregnet på disse naturområder i det elektroniske ansøgningssystem. Da den beregnede merbelastning er under 1 kg N/ha, er der ikke foretaget besigtigelse af kategori 3-naturområderne.

Kort 3. Beliggenheden af stald og lager i forhold til kategori 3-natur.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Øllebøllevvej 3A.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merbelastning
A	Mose	-	0,1 kg N/ha
B	Skov	-	0,1 kg N/ha
C	Mose	-	0,0 kg N/ha

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er lavere end det fastlagte beskyttelsesniveau for den totale ammoniaktilførsel til naturområderne, vurderer kommunen, at projektet på Øllebøllevvej 3A ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområderne.

Kategori 3-natur

Projektet på Øllebøllevvej 3A må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrense for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er to næringsrige vandhuller, der ligger syd for stald og lager. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha i vandhullerne, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpejning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Stald og lager på Øllebøllevvej 3A ligger mellem to Natura 2000-områder - henholdsvis 2,4 km fra område nr. 177 Maribosøerne og 1,6 km fra Rødsand, der indgår i område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, se kort 1.

Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster består af Habitatområde H152 og fuglebeskyttelsesområderne F82, F83, F85, F86. Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålede plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. Naturplanen for Natura 2000-området). Den del af Natura 2000-området, som ligger nærmest Øllebøllevvej 3A er habitatområde H152 og fuglebeskyttelsesområde F83 Kyststrækningen ved Hyllekrog-Rødsand. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udpegningsgrundlag for habitatområde H152 og fuglebeskyttelsesområde F83 i natura 2000-område 173.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152	
Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand	
Naturtyper:	
Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)

	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	*Kildevæld (7220)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skæv vindesnegl	Gråsæl
	*Eremit	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	
	Damflagermus	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F83		
Kyststrækningen ved Hyllekrog-Rødsand		
Arter:	Skarv (rastende)	Rørhøg
	Rørdrum	Blishøne (rastende)
	Knopsvane (rastende)	Klyde
	Sangsvane (rastende)	Spilletterne
	Sædgås (rastende)	Fjordterne
	Mørkbuget Knortegås (rastende)	Havterne
	Hvinand (rastende)	Dværgerterne
	Lille Skallesluger (rastende)	Mosehornugle
	Havørn	

Natura 2000-område nr. 177 Maribosøerne består af habitatområde nr. H156 og fuglebeskyttelsesområde F87. Natura 2000-området udgør Danmarks største naturligt næringsrige søer, hvor mange arter af vandplanter er udbredt, bl.a. kransnålalger. Søerne er rene, lavvandede og med rig undervegetation (jf. Naturplanen for Natura 2000-området). Danmarks største bestand af vandplanten Stor Najade findes her, og planten er udbredt i alle tre søer sammen med fisken Pigsmerling. Søerne omgives af et kuperet bakkelandskab. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for habitatområde H156 og fuglebeskyttelsesområde F87 i natura 2000-område 177.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H156		
Naturtyper:	Kransnålalgesø (3140)	Rigkær (7230)
	Næringsrig sø (3150)	Bøg på mor (9110)
	Brunvandet sø (3160)	Bøg på muld (9130)
	Kalkoverdrev (6210)	Bøg på kalk (9160)
	Tidvis våd eng (6410)	Ege-blandskov (9160)
	Urtebræmme (6430)	* Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	* Elle- og askeskove (91E0)
	* Avneknippemose (7210)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Sumpvindelsnegl	Stor Vandsalamander

Pigsmerling	Bredøret Flagermus
-------------	--------------------

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F87		
Arter:	Rørdrum	Hvøsevej
	Grågåse (rastende)	Havørn
	Skeand (rastende)	Rørhøg
	Taffeland (rastende)	Trane
	Troldand (rastende)	Fjordterne
	Lille Skallesluger (rastende)	

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura2000-område nr. 173 er 91E0 Elle- og askeskov beliggende i Dødemosen 1,6 km syd for Øllebøllevej 3A, samt habitatnaturtyperne 9130 Bøg på muld og 91E0 Elle- og askeskov i Præsteskov. Indenfor Natura 2000-område 177 er de nærmeste habitatnaturtyper 91E0 Elle- og askeskov og 6210 Kalkoverdrev beliggende henholdsvis 2,9 km og 3 km nordvest for Øllebøllevej 3A. Habitatnaturtypernes tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Tålegrænse for kvælstof for udvalgte habitatnaturtyper.

Habitatnaturtype	Tålegrænse for kvælstof
6210 Kalkoverdrev	15-25 kg N/ha
9130 Bøg på muld	10-20 kg N/ha
91E0 Elle- og askeskov	10-20 kg N/ha

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

Et husdyrbrug kan også påvirke de nærliggende vandområder ved udledning af nitrat fra udbringningsarealerne. Indgår vandområdet i et Natura 2000-område, skal der foretages en vurdering af, om udvaskningen af nitrat fra det aktuelle projekt i sig selv eller sammen med andre planer og projekter (kumulativ effekt) påvirker Natura 2000-området væsentligt. Det fremgår af ansøgningen på Øllebøllevej 3A, at al husdyrgødning – såvel gylle som dybstrøelse – afsættes til Nysted Biogasanlæg. Den afgassede husdyrgødning leveres til et selvstændigt selskab, som indeholder jorden fra Øllebøllevej 3A.

Kommunens vurdering

Vurderingen af projektets udvaskning af nitrat til Natura 2000-området ved Rødsand er foretaget på grundlag af Miljøstyrelsens digitale vejledning. Der skal foretages en vurdering af nitratudvaskningen på vandoplandsniveau ift. udviklingen i antal DE (dyreenheder) i oplandet. Udgangspunktet er, at antallet af DE ikke må være stigende i det enkelte vandopland efter 1. januar 2007. Hvis antallet af DE i oplandet er stigende (inkl. det ansøgte), og beregninger viser, at det ansøgte herefter vil øge kvælstofudvaskningen, uanset, at den enkelte ansøgning overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, vil det ansøgte medføre en øget udvaskning. Det vil i givet fald betyde, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrbrug vil have en skadevirkning, og det ansøgte derfor ikke kan godkendes. Er der andre kilder til nitratudvaskningen i det aktuelle opland end husdyr-

produktionen, som har medført en øget nitratudvaskning, skal dette medregnes i den samlede kumulationsberegning.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Rødsand-Hyllekrog er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse stigende i perioden 2007 til 2015. Der kan derfor ikke umiddelbart meddeles godkendelse til en øget husdyrproduktion indenfor oplandet, da det vil have en skadevirkning på Natura 2000-området. Et projekt kan dog godkendes alligevel, hvis der foretages tilpasninger i projektet, så nitratudvaskningen reduceres så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til et planteavlbrug. Det aktuelle projektet på Øllebøllevej 3A er tilpasset ved, at al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg, og samtidig er al jord lagt over i et selvstændigt selskab med eget CVR-nummer. Den afgassede husdyrgødning leveres retur til dette selskab. Virksomheder, der alene modtager afgasset husdyrgødning, udløser ikke krav om en godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 16. Projektet har således ikke en væsentlig virkning i kumulation med andre planer og projekter i oplandet.

For at vurdere om der er en påvirkning med kvælstof fra stald og lager på habitatnaturtyperne i Natura 2000-områderne, er der foretaget en beregning af henholdsvis merdepositionen og total-depositionen i det elektroniske ansøgningssystem. Som beskrevet i [afsnit 1.1.1](#) om kategori 1-natur, har den ansøgte produktion ikke en væsentlig indvirkning på de ammoniakfølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 og 177 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområderne væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Øllebøllevej 3A beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

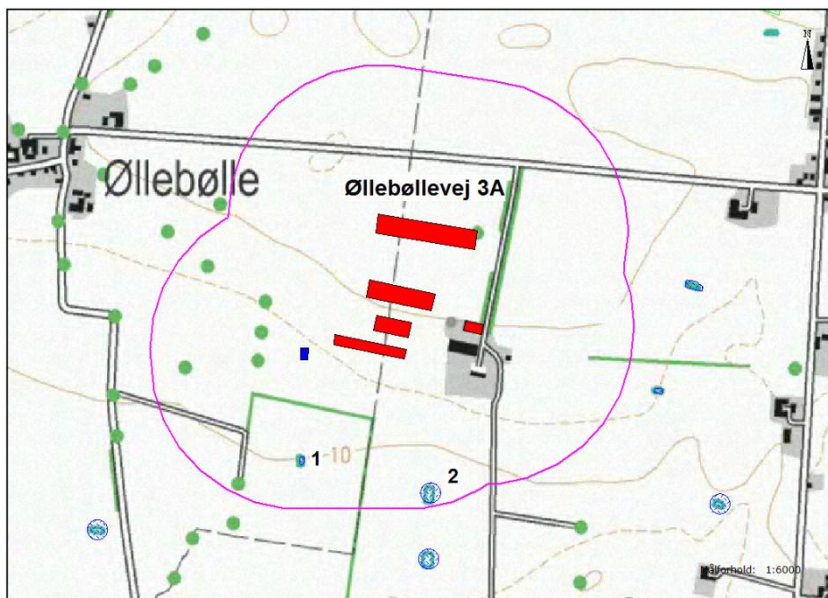
I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Bilag 1).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødliste- og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander, Grønbroget tudse og Spids-snudet Frø samt 5-6 arter af flagermus. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af Bilag 1.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der to vandhuller, se kort 4. En beregning af total- og merdepositionen af kvælstof fra den ansøgte produktion viser, at begge vandhuller har en totaldeposition på 0,7 kg N/ha og en merdeposition på 0,6 kg N/ha. I forbindelse med den tidligere godkendelse af samme projekt på Øllebøllevvej 3A er der foretaget besigtigelser af de to vandhuller d. 13-2-2013.

Kort 4. Beliggenheden af mulige yngle- og rasteområder for bilag IV-padder indenfor en afstand på 300 m fra stald og lager.

Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder, se tabel 5. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vanddrift/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Lokalitet	Naturtype	Bilag IV-arter
1	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander
2	Vandhul	Ikke egnet

Tabel 5. Forekomst af bilag IV-arter i naturtyper nærmere end 300 m fra stald og lager. Tallene refererer til naturtyperne på kort 4.

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er registreret eller vurderes at yngle og/eller raste i vandhul 1.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes ikke at forekomme på lokaliteter, som ligger nærmere end 300 m fra stald og lager.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at være potentielt ynglende eller periodevis rastende i vandhul 1.

Især Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø er afhængige af, at der findes naturarealer eller ekstensivt drevne arealer omkring ynglelokaliteterne.

Grønbroget Tudse findes i dag på lokaliteter vest for Dødemosen ca. 2,2 km syd for anlægget. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg. Ingen af naturområderne indenfor 300 m fra stald og lager vurderes i deres nuværende tilstand at være egnet som yngleområde for Grønbroget Tudse.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Flagermus

Der er ikke registreret arter af flagermus ved besigtigelserne. Potentielle levesteder findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 5-6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (bilag 1 med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Efter gennemførelse af BAT-tiltag i stalde m.v. er merbelastningen med kvælstof fra stald og lager mindre end 1 kg N/ha/år på lokaliteter, der vurderes egnede som yngle- og rasteområde for bilag IV-padder. Da merbelastninger på mindre end 1 kg N/ha/år ikke medfører ændringer i naturtyperne jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning, vurderes det, at bilag IV-padderne yngle- og rasteområder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

Bilag 1. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Trolldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Kребseklø.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>